

Dunaakadémia

A Dunaújvárosi Egyetem online folyóirata 2017. V. évfolyam VI. szám

Műszaki-, Informatikai és Társadalomtudományok

TAKÁCS VIKTOR LÁSZLÓ–
DOMOKOS PÉTER–SZÉLL MÁTÉ
–BUBNÓ KATALIN
Intelligens kanál

NYITRAI ERZSÉBET
A flipped classroom pedagógiai
módszer (2. rész)

SOMOGYINÉ BEREGSZÁSZI DÓRA
Az iskolaérettség elérésének fej-
lesztése innovatív módszerekkel
(2. rész)

Dunakavics

A Dunaújvárosi Egyetem online folyóirata 2017. V. évfolyam VI. szám

Műszaki-, Informatikai és Társadalomtudományok

MEGJELENIK ÉVENTE 12 ALKALOMMAL

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

András István, Király Zoltán, Kukorelli Katalin, Palotás Béla,
Rajcsányi-Molnár Mónika, Szabó Csilla Marianna.

SZERKESZTŐSÉG

Ladányi Gábor (Műszaki)
Nagy Bálint (Informatika és matematika)
Szakács István (Gazdaság és társadalom)
Klucsik Gábor (technikai szerkesztő)

Felelős szerkesztő Németh István
Tördelés Duma Attila

Szerkesztőség és a kiadó címe 2400 Dunaújváros, Táncsics M. u. 1/a.

Kiadja DUE Press, a Dunaújvárosi Egyetem kiadója
Felelős kiadó Dr. habil András István, rektor

A lap megjelenését támogatta TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0051

„Tudományos eredmények elismerése és disszeminációja
a Dunaújvárosi Főiskolán”.

<http://dunakavics.uniduna.hu/>

ISSN 2064-5007

Tartalom

TAKÁCS VIKTOR LÁSZLÓ–DOMOKOS PÉTER–SZÉLL MÁTÉ–BUBNÓ KATALIN

Intelligens kanál

5

NYITRAI ERZSÉBET

A flipped classroom pedagógiai módszer (2. rész)

13

SOMOGYINÉ BERECSZÁSZI DÓRA

Az iskolaérettség elérésének fejlesztése innovatív módszerekkel (2. rész)

41

Galéria

(Kiss Gabriella–Katalónia)

65

Intelligens kanál

Összefoglalás: Az intelligens kanál megvalósításával arra szeretnénk egy példát bemutatni, hogy egy egyszerű, hétköznapi megfigyelésen alapuló hipotézis-ötlet milyen messzire vihet a mérnöki kutatásban. A cikkben az intelligens kanál funkciót megvalósító Arduino mikrovezérlő-alapú rendszer kerül bemutatásra.

Kulcsszavak: Intelligens kanál, intelligens eszközök, Internet of Things, mobiltelefon, Android, Arduino.

Abstract: In this article we would like to introduce the implementation of the intelligent spoon which is an example that shows how far we can take engineering research using a simple hypothesis or idea based on casual observation. In this article, an Arduino microcontroller-based system implemented with the intelligent spoon function, is introduced.

Keywords: Intelligent spoon, intelligent devices, Internet of Things, mobile phone, Android, Arduino.

1. Bevezetés

Bárhova nézünk a környezetünkben, egyre inkább azt tapasztaljuk, hogy életünk hétköznapi tárgyait is „behálózza” a modern világ. Olyan eszközök vannak a Tárgyak Internete (Internet of Things) révén intelligenssé, melyekről a legtöbb esetben soha nem gondoltuk volna, hogy több figyelmet érdemelnének. A Tárgyak Internete számos alkalmazási területen ad korszerű megoldást, melyben átgondolhatjuk a hétköznapi eszközeink funkcióit, használatát is. Az IoT-technológia adta előnyök számos más területen is előnyösen alkalmazhatók [1], [2].

* Debreceni Egyetem,
Gazdaságtudományi Kar

** National Instruments
Hungary

*** Debreceni Egyetem Kossuth
Lajos Gyakorló Gimnáziuma

**** Debreceni Egyetem,
Matematika és Számítástu-
dományok Doktori Iskola

[1] J. Katona–A. Kővári
(2016): *Cost-effective WiFi
controlled mobile robot, 11th
International Symposium
on Applied Informatics and
Related Areas (AIS 2016)*.
Székesfehérvár. Pp. 28–31.

[2] I. Farkas–P. Dukan–J.
Katona–A. Kővári (2014):
*Wireless Sensor Network
Protocol Developed for
Microcontroller-based Wire-
less Sensor Units, and Data
Processing with Visualization
by LabVIEW*. Proceedings of
the IEEE 12th International
Symposium on Applied Ma-
chine Intelligence and Infor-
matics (SAMI 2014). Herlany,
Szlovákia, 2014. 01. 23–25.
Budapest: Pp. 95–98.

[3] Barna R.–Klingné Takács A. (2015): *Matematika reggel és délben [Matematics in the morning and at noon]*. In: Stettner E.–Klingné Takács A.–Barna R. (Szerk.) *Matematikát, Fizikát és Informatikát Oktatók XXXIX. Országos Konferenciája [Conference MAFIOK XXXIX.]*. Konferencia helye, ideje: Kaposvár, Magyarország, 2015. 08. 24–2015. 08. 26. Kaposvár: Kaposvári Egyetem, 2015. P. 14.

[4] Barna R.–Klingné Takács A. (2016): *Frissítő geometria. Dunakavics. 2017. május*

[5] Ferde Orsolya–Papp Dávid–Kővári Attila (2015): *Arduino-vezérelt mozgás-érzékelős galambriasztó fejlesztése. Informatikai terek. Dunaújváros: DUF Press. Pp. 52–61.*

[6] Gelencsér Sándor–Kutschi Zoltán–Doszokcs Norbert–Kővári Attila (2015): *Olcsó távvezérelt riasztó kialakítása. Informatikai terek. Dunaújváros: DUF Press. Pp. 167–174.*

[7] Gere Ádám–Kővári Attila (2015): *Költséghatékony moduláris napelemes prototípus-rendszer fejlesztése. Szimbolikus közösségek. Dunaújváros: DUF Press. Pp. 155–166.*

2. Az ötlet

Az alapot egy rendhagyó matematikai statisztikai probléma adta a hétköznapi életből. [3], [4] A szerzők szerint egy szokásos adag kávé térfogata jól közelíthető olyan módon, hogy addig kell a kávé a pohárba öntenünk, amíg a kiskanál fejét éppen ellepi.

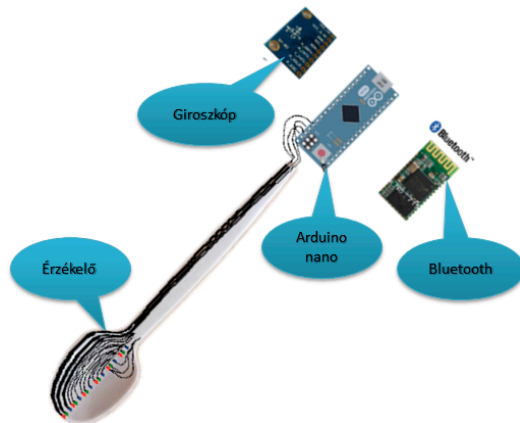
Úgy gondoltuk, a probléma megoldható olyan intelligens kiskanál megalakításával, mely megméri, hogy a helyes mennyiséget öntöttük-e a pohárba. Ehhez egy Arduino mikrovezérlő-alapú rendszer került kifejlesztésre [5], [6], [7], mely a következőkben kerül bemutatásra.

3. A kivitelezés

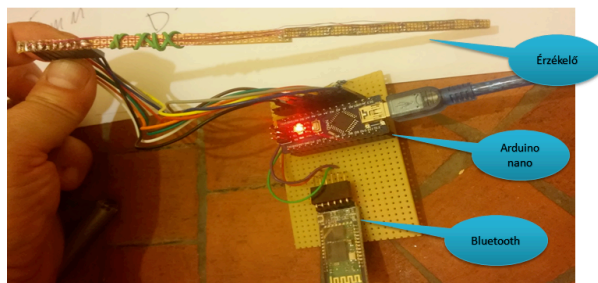
3.1 PROTOTÍPUS

Az eszköz első terve az 1. ábrán, első kivitelezett változata a 2. ábrán látható. A folyadékszint mérését egyszerű, egymástól 7–9 mm távolságra elhelyezett vezetékkel oldottuk meg, a kanál dőlésének meghatározásához pedig giroszkópot terveztünk. Mivel a giroszkóp még nem állt rendelkezésre, csak függőleges helyzetű méréseket végezhattünk. A hardvert Arduino-nano vezérli. A mért értékeket Bluetooth-modulon keresztül küldi át az okostelefon felé, amely képernyőjére írja ki a szintet.

1. ábra. Az intelligens kanál első terve.

2. ábra. A prototípus.

3.2 A TÁMOGATÓ SZOFTVER

A támogató szoftver az MIT által fejlesztett és támogatott App Inventor 2 [8] illetve a Blocklino vizuális blokk programozási környezet [9] segítségével készült alkalmazás, amely a két fejlesztő környezet összekapcsolásának lehetőségét használja ki. Mindkét blokknyelvnek a Google Blockly programkönyvtár [10] az alapja, így a velük készített alkalmazások könnyedén kommunikálnak egymással, „értik egymást”. További előny, hogy a blokknyelv használata miatt lényegesen könnyebb dolga van egy kezdő programozónak is. Míg az App Inventor 2 mobilalkalmazások készítését teszi lehetővé, addig a Blocklino (C fordítóval) az Arduino [11] platformra történő kódgenerálást könnyíti meg. A kiskanál intelligenssé tételéhez – és természetesen más IoT hobby projekthez is – jól használható ez a két eszköz.

A 3. ábrán a kanál működését lehetővé tevő Blocklino kódrészletet látjuk, majd a 4. ábrán annak C-re fordított változatát. A kód 500 ms-onként megvizsgálja, hogy a 8 analóg bemenetre kötött érzékelőből mennyivel kisebb az érték 700-nál, ugyanis ez jelzi azt, hogy az érintkező a folyadékba merült. Kávé esetén a teljes bemerülés értéke 200 körüli, míg víz esetében ez valamivel nagyobb, 400 körüli értéket jelent. A bemerülő érzékelők számát Bluetooth-on küldi tovább.

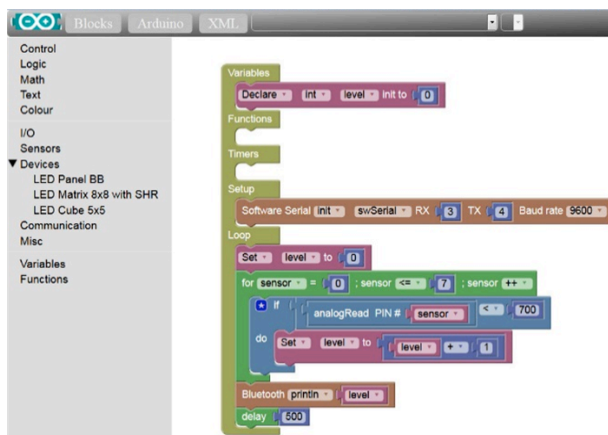
[8] Massachusetts Institute of Technology (n.é.): App Inventor 2 [Online] <URL: <http://Appinventor.mit.edu/explore/>> (Letöltés ideje: 2015. június 30.)

[9] Domokos Péter–Széll Máté (n.é.): Blocklino. [Online] <URL: <http://blocklino.org/apps/blocklino/index.html>> (Letöltés ideje: 2015. július 10.)

[10] Google (n.é.): Blockly. [Online] <URL: <https://code.google.com/p/blockly/>> (Letöltés ideje: 2015. június 30.)

[11] Arduino. [Online] <URL: <http://www.arduino.cc/>> (Letöltés ideje: 2015. május 20.)

3. ábra. Blocklino-kód.

4. ábra. A kód C-ben.

```
#include <SoftwareSerial.h>
SoftwareSerial DEF BLUETOOTH(3, 4);
/*RX (Arduino: RX, BT: TX), TX (Arduino: TX, BT: RX)*/

int level = 0;
int sensor;

void setup() {
  DEF BLUETOOTH.begin(9600);
}

void loop() {
  level = 0;
  for (int sensor=0; sensor<=7; sensor++) {
    if ((analogRead(sensor)) < 700) {
      level = level + 1;
    }
  }
}

DEF BLUETOOTH (level);
delay(500)
```


A mobilalkalmazás képernyőképét az 5. ábrán látjuk. Először „bekéri” a pohár átmérőjét és értelmezi a kanál által küldött folyadékszintet (0–8) úgy, hogy hozzárendeli a kalibráció során megkapott milliméter értékeket, illetve ebből számolja a folyadék mennyiségét.

0	nem „zár” egyik vezeték sem
1	$5\text{mm} \leq h < 13\text{mm}$
2	$13\text{mm} \leq h < 22\text{mm}$
3	$22\text{mm} \leq h < 30\text{mm}$
4	$30\text{mm} \leq h < 39\text{mm}$
5	$39\text{mm} \leq h < 48\text{mm}$
6	$48\text{mm} \leq h < 56\text{mm}$
7	$56\text{mm} \leq h < 65\text{mm}$
8	$65\text{mm} \leq h < 70\text{mm}$

5. ábra. A számolást végző mobil alkalmazás.

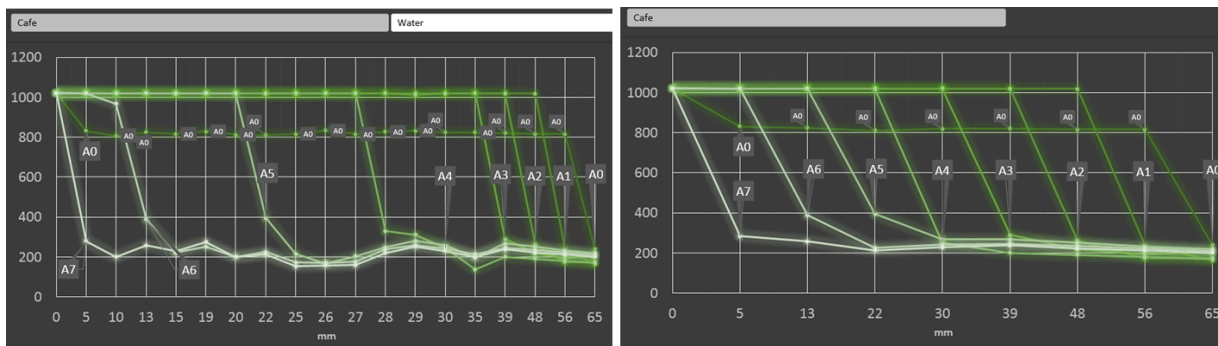

3.3 KALIBRÁCIÓ

A mérőeszköz kalibrálásához 46 alkalommal végeztünk méréseket, a beállított 500 ms-os gyakorisággal. Ebből 42 mérést egyedi szintekre végeztünk, henger alakú pohárban, 10 cl-es lépésekben, kb. 1–1 perc időtartammal. Így 100 mért értéket kaptunk mérésenként. Ezenkívül volt további 4 folyamatos (0 mm–70 mm) mérésünk, kb. 10 percig, melynek során 1200 értékünk keletkezett. 26 mérést vízzel, 20 mérést kávéval végeztünk el. Az összesen 9000 mérési eredményt Excelben dolgoztuk fel.

A kávéra és vízre vonatkozó tisztítatlan mérési eredmények vizualizációját láthatjuk a 6. ábrán, a tisztított, már csak a kávéra vonatkozó eredményeket pedig a 7. ábrán. Látjuk, hogy a minimális hardverből épített „kanál” vezetékhalója által mért értékek a különböző végződési pontok esetében hogyan változnak.

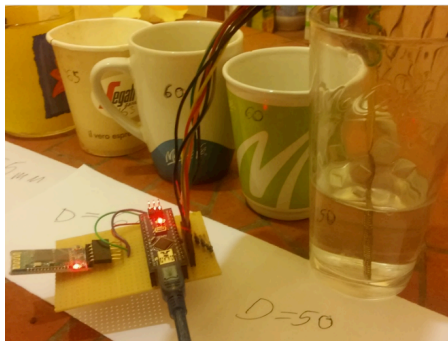
6. ábra Kávéval és vízzel való kalibrálás eredményei (bal oldal), Kávéval kalibrált, tisztított adatok (jobb oldal).

3.4 PRÓBAMÉRÉSEK

A próbamérések során (7. ábra) különböző méretű és alakú poharakon, 10 cl mennyiségű folyadékkal hajtottunk végre méréseket és a 8. ábrán látható eredményeket kaptuk.

7. ábra. Mérések.

8. ábra. Eredmények a mobiltelefonon.

<p>On: sends a '1' character. Off: sends a '0' character. A pohárban: 9 - 11 cl kávé van.</p>	<p>On: sends a '1' character. Off: sends a '0' character. A pohárban: 7 - 10 cl kávé van.</p>	<p>On: sends a '1' character. Off: sends a '0' character. A pohárban: 8 - 11 cl kávé van.</p>	<p>On: sends a '1' character. Off: sends a '0' character. A pohárban: 7 - 10 cl kávé van.</p>
Kilépés	Kilépés	Kilépés	Kilépés

4. Konklúzió, további tervek.

Az intelligens kanál, azon túl, hogy remek időtöltés és szórakoztató feladat volt számunkra, igazából jól hasznosítható lehet a konyhában. Rengeteg recept pontos mennyiség nélkül dolgozik, illetve léteznek olyan átszámítási módok régi szakácskönyvekben, melyekkel a modern mértékegységekre ezek átültethetők, de a főzés során – többnyire az idő sürgetése miatt – nem szoktunk mérleget használni. Ilyen szituációkban, főként kezdő háziasszonyoknak nagy segítség lehetne egy ehhez hasonló elven működő, mérnöki igényességgel kivitelezett eszköz.

A feladat maga pedig további lehetőségekkel bővíthető, amellyel bemutathatjuk diákjainknak a matematika-fizika-informatika-mérnöki tudományok összefonódását, és a hétköznapi élet multidiszciplinaritását.

A flipped classroom pedagógiai módszer (2. rész)

Összefoglalás: Dolgozatomban a Dunaújvárosi Egyetem külföldi hallgatói körében végzett kérdőíves felmérés segítségével vizsgálom az ún. *flipped classroom* pedagógiai módszer nyelvi teljesítményre kifejtett hatását. Arra keresem a választ, hogy valóban segíti-e ez a módszer a nyelvi korlátok csökkentését a tananyag elsajátítása és ezáltal az órai aktivitás során. A kérdőívre kapott válaszokból összehasonlítom a kínai és nem kínai hallgatók teljesítményét és válaszait.

Dolgozatom első részében a szakirodalom segítségével többértű áttekintést végzek, amelynek keretében bemutatom az elektronikus/online tanulás kialakulását és elterjedését a felsőoktatásban, valamint az elektronikus/online tananyagkészítés alapvető követelményeit. Ezt követően részletesen bemutatom a *flipped classroom* pedagógiai módszert, majd kitérek az információs műveltség ismertetésére, helyére és szerepére a felsőoktatásban és a felsőoktatási könyvtárakban, végül pedig gyakorlati példákön is szemléltetve bemutatom és elemzem a szakdolgozatírás kurzust a *flipped classroom* követelményei alapján. A dolgozat témája miatt rávilágítok a nemzetközi szakirodalomban több szempont szerint is vizsgált, a külföldi hallgatók tanítása során felmerülő oktatási sajátosságokra is.

A dolgozat második részében bemutatom és értékelem a kérdőíves felmérésre kapott hallgatói válaszokat, majd az eredmények alapján és függvényében levonom a szükséges konzekvenciákat, valamint javaslatokat teszek a módszer bevezetésével és alkalmazásával kapcsolatos teendőkre a Dunaújvárosi Egyetemen.

Sajnos a hallgatók passzivitása miatt nem kaptam elegendő mennyiségű választ egyértelmű következtetések levonásához, így a kutatásom nem azt az eredményt hozta, amire számítottam, viszont egyértelműen rávilágít arra, hogy a módszer bevezetése csak akkor lesz sikeres, ha az oktatási és értéke-

* Dunaújvárosi Egyetem,
Könyvtár
E-mail: nyitraie@uniduna.hu

lési folyamatba a felkészülés elmulasztását és a kontaktórán való meg nem jelenést is szankciók követik.

Kulcsszavak: Flipped classroom pedagógiai módszer, nyelvi korlátok csökkenése, online tanulás, információs műveltség.

Abstract: In my thesis, I make surveys to examine the effect of *flipped classroom* pedagogical method on the international students of UOD's language knowledge. I am interested if this method really helps in learning and lecture activities those for whom English is not their first language. I analyse the answers gained from the questionnaires and I compare the performance of Chinese and non-Chinese students.

In the first part of my thesis I introduce electronic and online learning, its development and spread in higher education, and the basics of creating electronic and online lectures. After it I present *flipped classroom* pedagogical method in details, then I cover information literacy, its place and role in higher education and higher education libraries. Finally, I analyse and present information literacy courses as a flip with practical examples. The theme of the thesis needs to cover the teaching specialities of international students.

In the second part of the thesis I analyse the answers of the students filled the questionnaires, I take the necessary consequences and make suggestions on its introduction and application at the University of Dunaújváros.

Unfortunately, students' passivity did not let me getting enough answers to make evident consequences so my research has another result than I expected but clearly highlights the fact that introducing this method will only be successful if skipping either video lectures or contact lessons will be sanctioned.

Keywords: *Flipped classroom* pedagogical method, language knowledge, online lectures, information literacy.

A Google Scholar bemutatására létrehozott tananyag elemzése

A TANANYAG KIVÁLASZTÁSA ÉS A FELADATLAP ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Dolgozatomban a *flipped classroom* oktatási módszer az információs műveltség oktatásában gyakorlati bemutatására a *Szakedolgozatírási útmutató* című jegyzetem *Szakmai adatbázisok* című fejezetének egy részét, jelesül a Google Scholar adatbázis bemutatását választottam. Azért döntöttem ezen tananyag mellett, mert egyrészt ez egy ún. free-access, vagyis korlátozás nélkül elérhető ingyenes forrás, másrészt ez a tudás nemcsak a végzős hallgatóknak lehet hasznos, hanem az alsóbb évfolyamos hallgatók számára is, akiket szintén megkérdeztem a kutatásom során.

A feladatlap összeállításához nem készítettem saját online anyagot, hanem az interneten kerestem más könyvtárak által kidolgozott tananyagot. Több videó megtekintése után esett a választásom a Central Penn College Charles "T" Jones Leadership Library Google Scholar Tutorial c. kétrészes videójára. Azért választottam ezt a megoldást, mert a felmérésemnek nem az volt a célja, hogy adott tananyag teljesíti-e a követelményeket, hanem annak a feltérképezése, hogy általában a *flipped classroom* oktatási módszer alkalmas-e a hipotézisemben állított nyelvi akadályok enyhítésére vagy leküzdésére. A videó megfelelt azoknak az alapelveknek, amelyeket az előző fejezetben a szakirodalom alapján megfogalmaztam egy flip-tananyag online részének technikai követelményeivel kapcsolatban: mivel a Youtube-on van fent, könnyen elérhető bárki számára; bármikor megállítható, előre- vagy visszatekerhető, valamint rendelkezik angol nyelvű felirattal is.

A legegyszerűbb és leghatékonyabb megoldásnak az tűnt, hogy a Google Drive szolgáltatás űrlap-funkciójának segítségével összeállítottam egy feladatlapot, amely tartalmazta a videókat, valamint az azokban elhangzottakra vonatkozó kérdéseket és feladatokat, amelyek segítettek megállapítani, hogy a hallgatók mennyire értették meg a Google Scholar használatát. A linket elküldtem a hallgatóknak, a válaszok a személyes fiókomba érkeztek, megkönnyítve az elérést és elemzését.

Sajnos, nem volt lehetőségem „teljeskörű” *flipped classroom* óra megtartására, vagyis a kapott válaszok alapján egy kontaktfoglalkozásra is az adott tananyagrészből, azonban az eredmények alapján így is kidolgozható egy csoportra szabott óravázlat.

A VIDEÓK ELEMZÉSE

A kontaktórát megelőző multimédiás tananyagrészt (leggyakrabban videó) elsődleges célja, hogy jól felépített gyakorlati példákon keresztül megismertesse a tanulókkal a kulcsfogalmakat és -folyamatokat, illetve önállóan elvégzendő feladatokat tartalmazzon, amelyek azonnali visszajelzést biztosítanak számukra a haladásukról és eredményeikről.

A videók elkészítésekor a hang az egyik legfontosabb tényező, a hallgatók arra figyelnek legjobban, ezért jó minőségű és jól elhelyezett mikrofonnal kell dolgozni, ami kizárja a háttérzajokat, és megfelelő minőségű hangot rögzít és közvetít. Fontos, hogy az oktató tisztán, érthetően és kényelmesen követhető sebességgel beszéljen, hogy a hallgató figyelmét ne kizárólag a szöveg követése és megértése foglalja le.

A személyes kommunikáció érzését biztosítja és/vagy növeli, ha az előadó is szerepel a videón. Ebben az esetben a megvilágítás és egyéb fények, a színek harmóniája és a beszélő térbeli elhelyezkedése azok a tényezők, amelyekre kiemelt figyelmet kell fordítani, hogy az elkészült videó használható és élvezhető legyen.

Szintén fontos, hogy a feliratok jól olvashatóak legyenek, ezért figyelni kell a betűk és a háttér színére, és utóbbinak változása esetén, azzal szinkronban változtatni a szöveg színét is. Figyelni kell a szöveg elhelyezkedésére és sebességére, ne takarja el/ki a tananyagot, ne változzon túl gyorsan. Inkább rövidebb egységekben jelenjen meg, hogy a lecke tartalmára is lehessen figyelni.

Tartalmi szempontból a legfontosabb tényező az egyes videók hossza. Lényeges, hogy egy-egy lecke ne legyen 15 percnél hosszabb, de a legideálisabb a 8–10 perc hosszúságú videó. Pedagógiailag az a legmegfelelőbb, ha több kisebb egységből áll össze egy tananyag, mert az követhető, és minden rész után lehet ellenőrző kérdéseket és/vagy feladatokat beszúrni, ami hatékonyabban segíti az elsajátítást és elmélyítést.

Az általam választott videók többségében megfelelnek a fenti kritériumoknak. Az egyetlen eltérés, hogy nem látszik az előadó személyesen, de a témát tekintve nem is releváns az ő jelenléte, hiszen végig a Google Scholar, illetve a Google felületét látjuk. A könyvtáros tagoltan és érthetően beszél, nincsenek háttérzajok a videóban, a szöveg pedig végig fekete szalagon fehér betűkkel jelenik meg, így biztosítva, hogy a változó háttérszínekben is folyamatosan olvasható legyen. A videók nyolc, illetve hat perc hosszúságúak.

A tananyag logikusan felépített, lépésről-lépésre mutatja be az adatbázis és a keresőmotor működését, gyakorlati példákat mutat, valamint feladatot is ad a hallgatóknak, amelynek megmutatja a menetét és a megoldását is. Kitér a keresőkérdés/-kifejezés megfogalmazására és a kutatás megtervezésére is. Részletesen bemutatja a találati lista felépítését, elemeit és azok jelentését és jelentőségét.

Az egyetlen negatívuma a választásomnak a második rész végén található Bonus-tipp, amely az adott főiskola könyvtárára vonatkozik, így nem volt releváns a DUE hallgatói számára.

A Youtube szolgáltatása, hogy számos másik, a témához kapcsolódó videót ajánl az éppen megtekintett mellé, így, ha valakinek nem megfelelő vagy nem elég a megadott videóban elhangzott tartalom, lehetősége van további videók megtekintésére.

A FELADATLAP BEMUTATÁSA

A két videó megtekintése és a hozzájuk tartozó feladatok elvégzése kb. 20 percet vesz igénybe. A tananyaghoz kapcsolódó feladatokat zárt kérdések formájában fogalmaztam meg a gyors kitöltés, és az ellenőrzés és javítás miatt; egyedül az utolsó kérdésre kell saját választ megfogalmazni, mert ott megadott szempontok szerinti keresőkérdést kell összeállítani.

Nem értékelő űrlapot állítottam össze, vagyis a feladatlap kitöltése után nem jelezte a rendszer, hogy helyes vagy helytelen választ adott-e meg a kitöltő. Sokat gondolkodtam azon, hogy beépítsem-e az azonnali ellenőrzést a kérdésekbe és feladatokba, végül úgy döntöttem, hogy nem teszem, mert nem szerettem volna külön stressznek kitenni a hallgatókat, főleg, hogy az órának nem volt folytatása, vagyis nem volt a leckéhez kapcsolódó kontaktóra, ahol tisztázhattunk volna a problémákat.

A kérdőívek értékelése

ANGOL NYELVŰ OKTATÁS ÉS KÜLFÖLDI HALLGATÓK A DUNAÚJVÁROSI EGYETEMEN

A Dunaújvárosi Egyetem (DUE) jogelődjén, a Dunaújvárosi Főiskolán (DUF) 2006-ban a műszaki menedzser BA szakon indult az angol nyelvű képzés, ahova ukrán és kínai hallgatók jöttek. A képzés indulása előtt az angol nyelven oktató tanárok nagyon komoly habilitációs eljáráson mentek keresztül, viszont interkulturális képzésben csak a Nemzetközi Iroda munkatársai részesültek.

A Nemzetközi Kapcsolatok Iroda 2007. február 1-je óta működik önálló szervezeti egységként az intézményben, előtte a Pályázati Iroda része volt. A külföldi hallgatókat ügynöki kapcsolatokon keresztül toborozzák, és az ukrán egyetemekkel kötött együttműködési szerződéseket követően folyamatosan bővültek, és a mai napig bővülnek a kapcsolatok. 2010-ig csak küldeni tudtunk hallgatókat az ERASMUS program kereteiben, azonban a 2010/2011-es tanévtől négy alapszakon és egy mester szakon indított a DUF angol nyelvű képzéseket. Mára öt alapszakon és két mesterszakon folytat az egyetem angol nyelvű képzést.

1. ábra. a Dunaújvárosi Egyetem nemzetközi partnerei Európában – az NKI prezentációjából.

Azerbaijan, Belgium, Cyprus, Finland, France, Georgia, Germany, Greece, Italy, Lithuania, Netherlands, Poland, Portugal, Romania, Russia, Serbia, Slovenia, Spain, Turkey, Ukraine, United Kingdom

[1] Kizárólag bizonyos kínai egyetemekről érkező hallgatóknak.

[2] 2013. júniustól 2016. augusztusig tartó csereprogram, amelynek keretében a DUE Brazíliából fogadott hallgatókat.

2. ábra. a Dunaiújvárosi Egyetem Európán kívüli nemzetközi partnerei – az NKI prezentációjából.

Brasil, Cameroon, China, Colombia, Egypt, EUROPE, Ghana, India, Indonesia, Iraq, Ivory Coast, Kazakhstan, Nepal, Morocco, Nigeria, Pakistan, Russia, Seychelle-Islands, Syria, Thailand, Tunisia, Turkey, Ukraine, USA, Zimbabwe

Nem csak az Erasmus csereprogram keretében küldünk és fogadunk hallgatókat, hanem számos más nemzetközi tanulmányi csereprogramban is részt vesz/vett az egyetem az elmúlt 12 év során: Campus Hungary/Mundi, Double Degree Program with the Saxion University, Erasmus+, Erasmus+ International Credit Mobility, Final Year Program [1], Preparatory Year Program, Science without borders [2], Stipendium Hungaricum, Study and more! A képzési kínálat a néhány hetes nyári egyetemektől a teljes alap- és mesterképzésig mindent lefed.

Jelenleg 185 külföldi hallgatója van a Dunaiújvárosi Egyetemnek, akik közül az alap- és mesterképzésben az alábbi szakokon tanulnak:

1. táblázat. Alap- és mesterképzésben résztvevő külföldi hallgatók szakonkénti megoszlása.

Szak	Létszám (fő)
Műszaki menedzment BSc	3
Gazdálkodási és menedzment BA	110
Kommunikáció és média BA	14
Mérnök informatikus BSc	19
Gépészmérnök BSc	8
Gépészmérnök MSc	3

További 15 fő tanul az ERASMUS+ keretében, 3 fő pedig a Study and More program keretében; mindkettő program részképzést nyújt, vagyis a hallgatók egy, maximum két szemesztert maradnak a DUE-n.

A hallgatók nemzetiség szerint megoszlása az alábbiak szerint alakul:

2. táblázat. A Dunaújvárosi Egyetemen tanuló külföldi hallgatók nemzetiség szerinti megoszlása.

Nemzetiség	Létszám (fő)
Kameruni	4
Kínai	124
Marokkói	4
Pakisztáni	2
Szíriai	3
Török	16
Tunéziai	4
Egyéb [3]	10

[3] Ebbe a kategóriába azokat a nemzetiségeket soroltam, akiket csak egy fő képvisel jelenleg az egyetemen (egyiptomi, elefántcsontparti, indiai, iraki, jordániai, líbiai, nigériai, seychelles-szigeteki, szerb, zimbabwei).

A KUTATÁS BEMUTATÁSA

A felmérés során két kérdőívet és egy feladatlapot terveztem kitöltetni a hallgatókkal. A kérdőíves felméréssel arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a Dunaújvárosi Egyetem külföldi hallgatóinak segítséget jelentene-e a nyelvi korlátok enyhítésében és/vagy leküzdésében a *flipped classroom* oktatási módszer.

A kérdőíveket nyomtatott formában, személyesen töltöttem ki a hallgatókkal, így biztosítva azt, hogy tényleg kitöltik azokat, és csak egy alkalommal töltik ki. Két oktató összesen három előadására mentem be, és az óra elejéből kértem 10–15 percet a kérdőívek kitöltetésére. Eredeti tervek szerint négy órára akartam bemenni, de az egyik órán nem jelentek meg a hallgatók.

A feldolgozás elektronikusan történt, a Google Drive-ban hoztam létre a kérdőív elektronikus változatát, és én vittem be a kitöltött kérdőívek alapján az adatokat. Kisebbségi módosításokkal kellett élnem, kénytelen voltam minden kérdéshez egy *Nem válaszolt* válaszlehetőséget is hozzáadni, mert több hallgató esetében is előfordult, hogy nem adott választ egy vagy több kérdésre (a nyomtatott verzió nem lehetett megoldani a kötelezően kitöltendő mezők opciót, amit az elektronikus felület biztosít). A kérdőív végére egy *Megjegyzés* mezőt is beszúrtem, ahova feljegyeztem néhány említésre méltó érdekességet, ellentmondást stb.

Sajnálatos módon, a hallgatók passzivitása miatt a kutatásom nem hozta meg a várt eredményt. A videó és a feladatlap megtekintése előtti kérdőívet 66 fővel tudtam kitöltetni, azonban a feladatsort mindösszesen 11 hallgató csinálta meg. Természetesen, a nem válasz is válasz, de úgy érzem, így az eredmény nem lesz olyan pontos (nem tud olyan pontos lenni), mint ahogy reméltem.

A másik eredménye ennek a passzivitásnak, hogy így okafogyottá vált az oktatókkal tervezett felmérésem, amiben azt szerettem volna megtudni, hogy látják-e értelmét a *flipped classroom*-módszernek, használnák-e és elkészítenék-e a tananyaguknak (vagy egy részének) a flipre adaptált átdolgozását.

Tisztában vagyok vele, hogy még sokkal mélyebben és több szempont szerint is lehetett volna elemezni a felmerült kérdéseket, ugyanakkor a kérdőív összeállításánál több szempontból is fontos volt, hogy a terjedelme ne legyen túl nagy: egyrészt, nem akartam elriasztani a hallgatókat a kitöltéstől, másrészt, figyelembe vettem, hogy nem az anyanyelvükön kell kitölteni azokat, ami nehézséget jelenthet nekik.

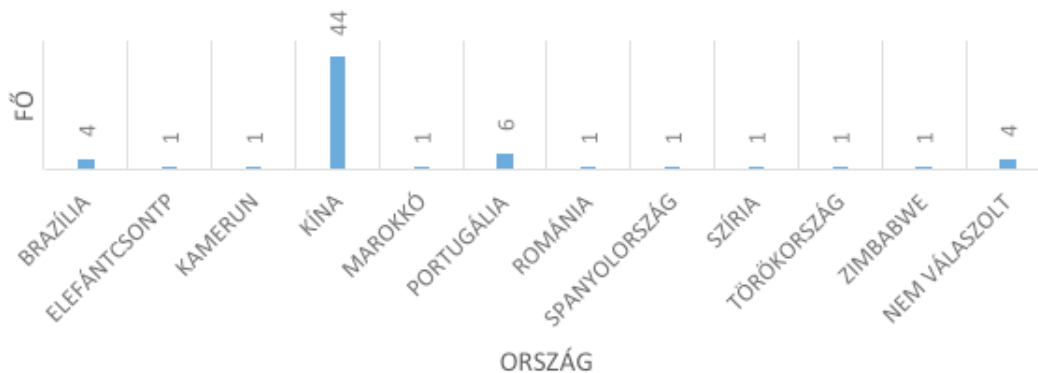
A KÉRDŐÍVEK ELEMZÉSE

Első kérdőív elemzése

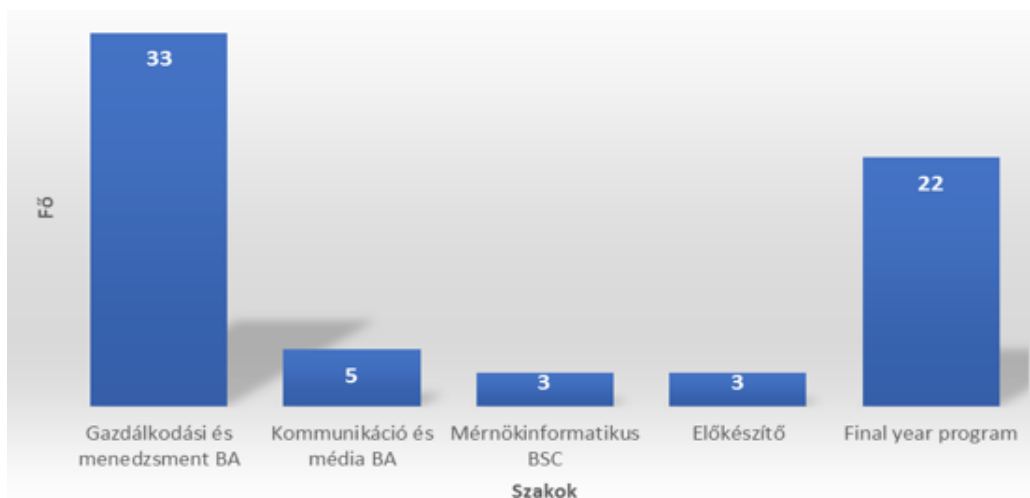
Az első kérdőív segítségével azt mértem fel, hogy a hallgatóknak vannak-e és milyen jellegű nyelvi nehézségeik a tanulmányaik során, illetve ezeket hogyan próbálják áthidalni, csökkenteni.

A kérdőívet 66 fő töltötte ki, 20 nő és 45 férfi, 1 fő nem válaszolt a kérdésre. Nemzetiségi megoszlás alapján a kínai hallgatók szerepelnek a legnagyobb arányban, a szakok szerint pedig a *Gazdálkodás és menedzsment BA* szakos hallgatók.

3. ábra. A válaszadók nemzetiség szerinti megoszlása.

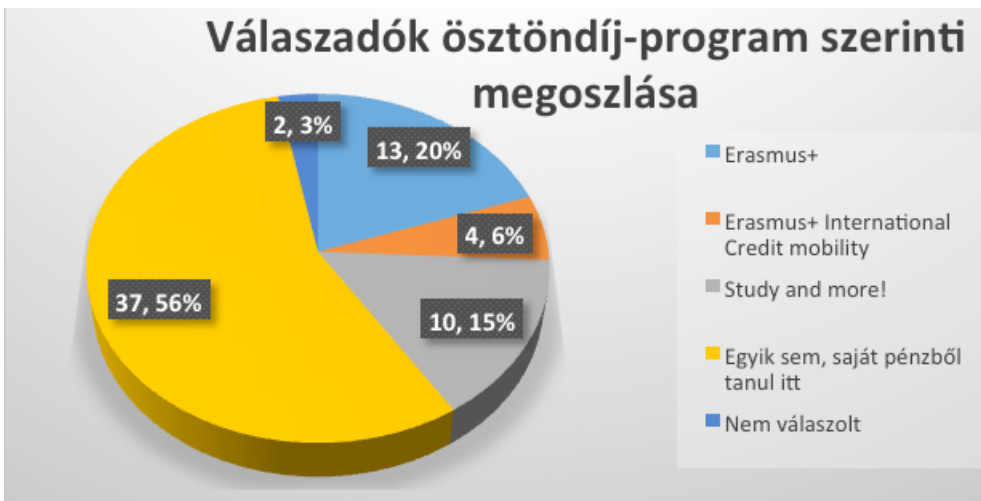

4. ábra. A válaszadók szakok szerinti megoszlása.

Megjegyzem, hogy a kitöltések alapján sokkal több Gazdálkodás és menedzsment BA szakos hallgató lenne, azonban az oktató jelezte, hogy néhány hallgató rosszul válaszolt a kérdésre, ők valójában a Final year programban vesznek részt. A kérdőívek feldolgozásánál én a helyes választ vettem figyelembe.

5. ábra. A válaszadók ösztöndíj-program szerinti megoszlása.

A fenti diagramon jól látszik, hogy a kitöltő hallgatók legnagyobb része saját pénzen tanul nálunk; ők többségében kínai hallgatók (32 fő), akik nem részesülnek pénztámogatásban, csak a lehetőséget biztosítja nekik a Kínai Népköztársaság a külföldi tanulásra, minden költség őket és a családjukat terheli; a fennmaradó öt főből egy nem válaszolt arra a kérdésre, hogy honnan jött, hárman Afrikából jöttek és egy brazil hallgató van közöttük.

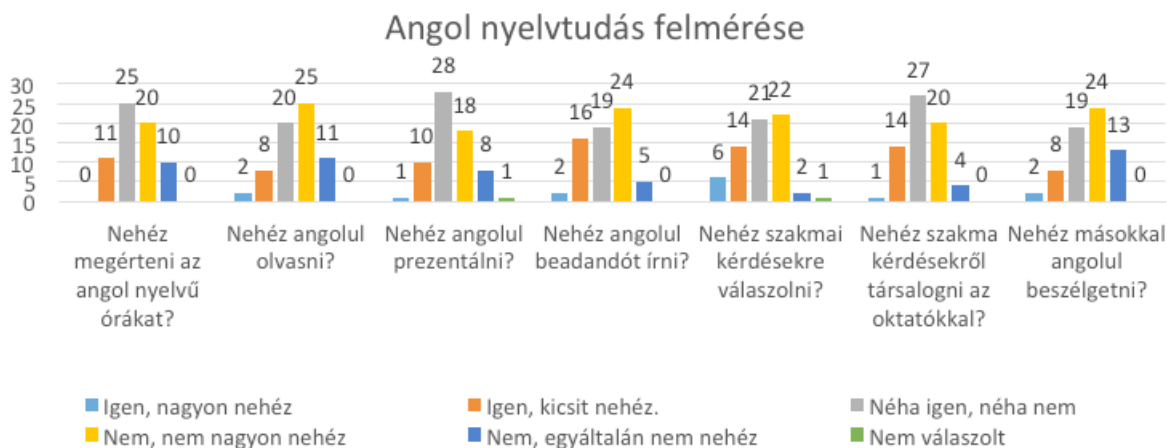
Az már a kérdőív kitöltésekor látszott (és az oktatók elmondásai alapján várható volt), hogy a kínai hallgatók többségének komoly gondot okozott a kérdések megértése és értelmezése, több esetben is csoportmunkában dolgoztak, hiába hangsúlyoztam, hogy nincsenek jó és rossz válaszok, a véleményükre vagyok kíváncsi.

A legelső feladat az volt, hogy a keresztnevük első betűjéből és a születési dátumukból generáljanak egy kódot megadott kritériumok alapján, amelyet részletesen, példával illusztrálva le is írtam. A kódra azért volt szükség, hogy személy szerint ne tudjak senkit beazonosítani (hiszen nem ismerem őket név szerint), viszont tudjam követni a teljesítményüket, mivel ezt a kódot kértem a feladatlapon és a másik kérdőíven is.

Összesen 9 hallgató már itt nehézségekbe ütközött, nem vagy csak második vagy harmadik próbálkozásra sikerült megfelelően megadniuk a kódot. Volt, aki inkább odaírta a nevét és a születési dátumát, de olyan is akadt, aki a Neptun-kódját adta meg (valószínűleg azért, mert a kérdésekre elmagyaráztuk, hogy ez olyasmi, mint a Neptun-kód, de mégsem az, mert ezzel nem lehet őket egyértelműen azonosítani – és ebből nekik csak a Neptun-kód maradt meg). Bár nincs információértéke, a nyelvtudás, vagyis vizsgálatom szempontjából fontos megjegyezni, hogy olyan hallgató is volt, aki rosszul adta meg a dátum összetevőinek sorrendjét, ami zavaró lenne, ha azonosítási célból kértem volna ezeket az adatokat.

A kérdőív számomra érdekes válaszai a 6. kérdésnél indulnak, itt kérdeztem rá először a nyelvtudásukra. Minden nyelvi készségre külön rákérdeztem (beszéd, hallás utáni szövegértés, olvasás és írás), valamint azt is felmértem, hogy ezeket hogyan próbálják javítani és/vagy karban tartani – attól függően, melyik készséggel milyen szinten állnak. Arra a kérdéskörre, hogy Nehéz-e angolul ...? különböző feladatokat elvégezni, tanulmányokat folytatni, az alábbi diagramon látható megoszlásban kaptam válaszokat:

6. ábra. A válaszadók angol nyelvtudásának felmérése.

Meglepő módon a leggyakoribb válaszok minden készség esetén a *Néha igen, néha nem* semleges kategóriába esnek, illetve meglehetősen magas a *Nem, nem nagyon nehéz* válaszok száma is, ami ellentétben áll a tapasztalatokkal. Azok a hallgatók, akik elismerték a nehézségeiket (vagyis, akik az *Igen, nagyon nehéz* és

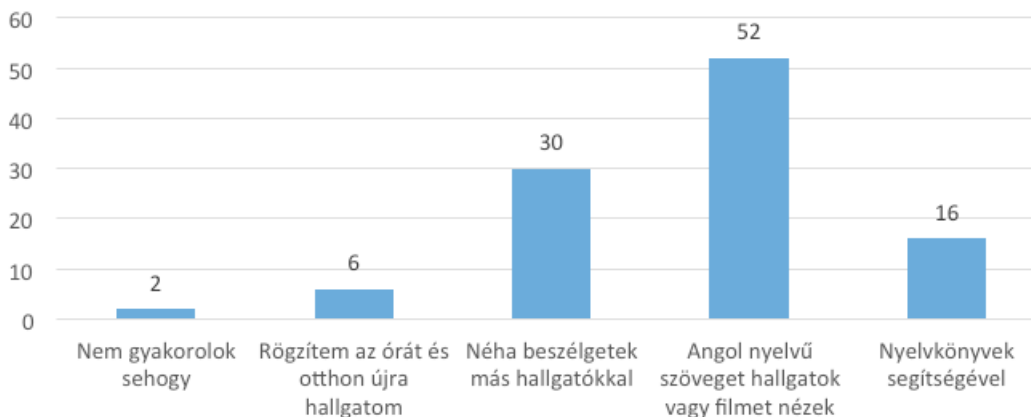
az *Igen, kicsit nehéz* válaszokat adták), kivétel nélkül mind kínaiak. Azon hallgatók közül, akik szerint *Nem, egyáltalán nem nehéz* angolul kommunikálni bármilyen módon, nem szerepelt kínai válaszadó, vagy csak néhány fő jelölte ezt a lehetőséget (változó az egyes készségek tekintetében).

A következő négy kérdéssel azt térképeztem fel, hogy milyen módszerekkel fejlesztik a hallgatók a nyelvtudásukat. Itt több választ is megadhattak, amit minden egyes kérdésnél feltüntettem, mégis sokan voltak, akik csak egy-egy választ jelöltek meg minden kérdésnél. (Persze, lehet, hogy azok a hallgatók ténylegesen csak azon az egy módon fejlesztik a nyelvtudásukat.)

Minden skill esetén az angol nyelvű filmek és zenék nézése/hallgatása szerepelt a legnagyobb számban, és az olvasásértés értékelésekor is a második legtöbb választ az angol nyelvű újságok/portálok olvasása kapta. Ezeket az eredményeket azért emeltem ki külön, mert számomra azt mutatják, hogy a hallgatók a gyakorlásra inkább a szabadidős tevékenységeik keretében kerítenek sort. Ez egyrészt érthető, hiszen mindenki sokkal szívesebben foglalkozik valamivel, ami érdeklí, amit szeret, és az élménypedagógia is nagyjából ezen a szemléleten alapszik. Ugyanakkor a nyelvtanulás, illetve szakmai nyelvismeret szerzésének szükségessége esetén nem szerencsés kizárólag filmekre és nem szakmai forrásokra támaszkodni.

Kínai hallgatók esetében a szakdolgozatok olvasásakor és értékelésekor szinte minden konzulens ugyanazzal a problémával szembesül, jelesül azzal, hogy a szakdolgozat szövege értelmezhetetlen a legalapvetőbb nyelvtani szabályok alkalmazásának hiánya miatt (pl. hiányzik az alany és/vagy az állítmány a mondatból stb.), valamint, szinte teljesen hiányoznak a szakkifejezések a fogalmazásokból, amivel pont a szakmai hozzáértésüket tudnák igazolni.

7. ábra. Hallás utáni szövegértés fejlesztésére adott válaszok.

A fenti diagramok alátámasztják az előbbi elemzésem. A 66 válaszadóból 52-en válaszolták azt, hogy zenét vagy audio-könyvet hallgatnak angol nyelven, viszont csak 16-an jelölték, hogy nyelvkönyvek segítségével gyakorolnak. Mind a 16 fő, illetve az órákat rögzítő és otthon meghallgató hat hallgató is kínai. Oktatóktól tudom, hogy létező gyakorlat kínai hallgatók körében, hogy szó szerint megtanulják az órán rögzített tananyagot a vizsgára, de írásbeli vizsgákra is így készülnek: bemagolják a tananyagot, azonban a alkalmazott nyelvtudásukon ez sem javít, mert a saját véleményen alapuló kommunikáció továbbra is nehézséget okoz nekik.

A két nem gyakorló hallgató egyike elefántcsontparti, a másik kínai.

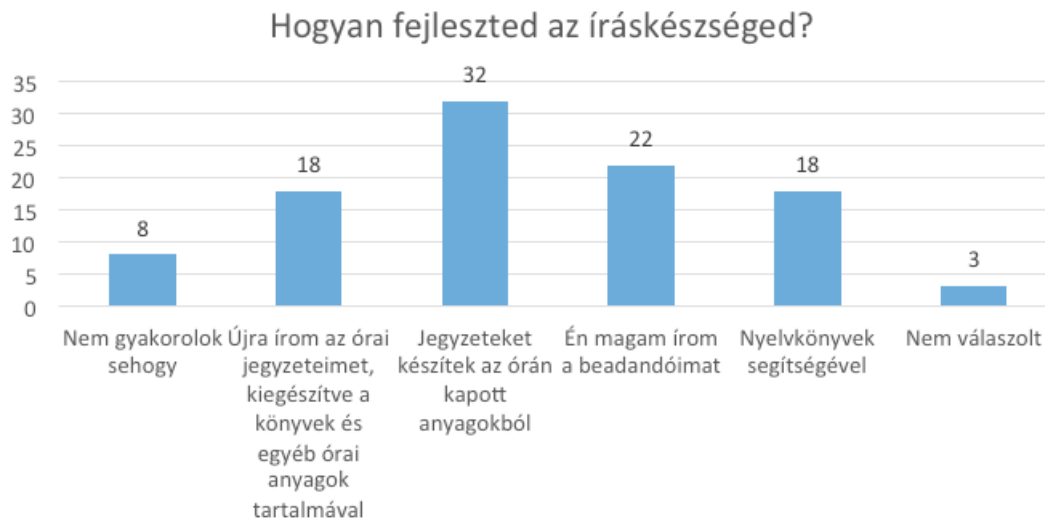
Abból a 30 hallgatóból, aki a válasza szerint beszélget más hallgatókkal, mindösszesen nyolc fő a nem kínaiak száma. A válasz pontosan úgy szólt, hogy *Néha beszélgetek más nemzetközi vagy magyar hallgatóval*, de az nem derül ki, hogy a válaszadó pontosan kikre gondolt. A tapasztalatok szerint a kínai hallgatók leginkább egymás között kommunikálnak – és ezt kínaiul teszik, ami nem segíti az angol nyelvtudásuk fejlődését. A nem kínai hallgatók sokkal nyitottabbak egymás és a magyar hallgatók iránt, többet beszélgetnek, és ez látszik a nyelvtudásukon is.

8. ábra. A beszédkészség fejlesztésére adott válaszok.

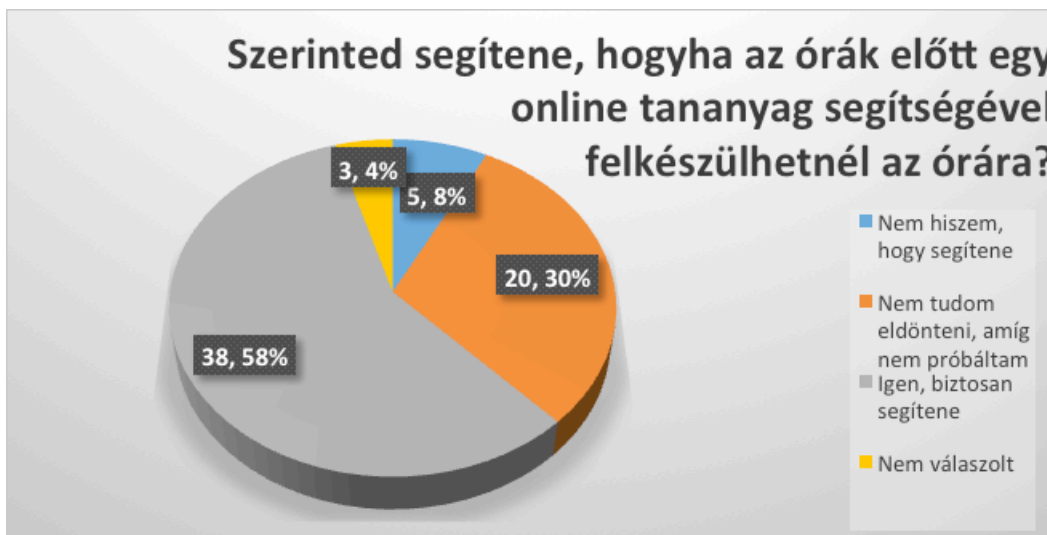
Ez a diagram is jól mutatja, hogy a hallgatók elsősorban szabadidős tevékenységek keretében használják az angol nyelvet, viszont itt már a nyelvkönyvek használata kiegészül az oktatókkal történő beszélgetéssel. A kérdőív arra nem kérdezett rá (több okból sem tehette), hogy ez a beszélgetés mennyi ideig tart, és kizárólag az órai feladatokkal kapcsolatos-e, de mindenképpen elmozdulást jelent a szakmai nyelvgyakorlás irányába. A válaszadók nemzetiségének aránya itt is a kínaiak dominanciáját mutatja, de jelen esetben ez az összes válaszadóra jellemző nemzetiségi arány miatt alakult így; ezt a lehetőséget az eddigiéknél jóval több egyéb nemzetiségű hallgató jelölte meg. Erre a kérdésre is az elefántcsontparti hallgató válaszolta azt, hogy nem gyakorol; a három nem válaszoló hallgató mindegyike kínai. Sajnos, nem derül ki, hogy idejük nem volt befejezni a kérdőívet, vagy nem értették a kérdést.

9. ábra. Az íráskészség fejlesztésére adott válaszok.

Az íráskészségre vonatkozó válaszok közül a legérdekesebb – és legszomorúbb – az, hogy a 66 válaszadóból mindössze 22-en válaszolták azt, hogy ők maguk írják a beadandó feladataikat. Ezt az eredményt valamennyire ellensúlyozza, hogy összesen 50-en válaszolták azt, hogy az órai jegyzeteikből és az órán kapott egyéb anyagokból az óra után jegyzeteket készítenek. Itt már nyolcan válaszolták azt, hogy nem gyakorolnak egyáltalán, és ugyanaz a három fő nem válaszolt, mint az előző kérdésnél.

10. ábra. Válaszadók véleménye a flipped classroom-lehetőségről.

Az utolsó kérdésben arra voltam kíváncsi, hasznosnak és segítőnek tartanák-e, ha az óra előtt egy online elérhető multimédiás tananyag segítségével felkészülhetnének az órára. A magyarázatban kiemeltem, hogy a videót bármikor megállíthatják, előre-hátra lépkedhetnek benne, illetve akárhányszor újra nézhetik, valamint igény és szükség esetén be tudják kapcsolni az angol nyelvű feliratot.

Ahogy a válaszokból látszik, a hallgatók 58%-a (38 fő) gondolta úgy, hogy segítséget jelentene egy ilyen lehetőség, 30% (20 fő) pedig diplomatikusan azt felelte, hogy nem tudja eldönteni, amíg nem próbálta. Abból az öt főből, aki azt válaszolta, hogy szerinte nem nyújtana segítséget egy ilyen lehetőség négyen kínaiak, egy pedig brazil. Közülük egyedül a brazil hallgató válaszolta azt a 6. kérdésre, hogy neki egyik készség gyakorlása sem okoz nehézséget, viszont a kínai hallgatók mindegyikének a legerősebb értékelése a *Néha igen, néha nem* opció volt, de többségében az *Igen, kicsit nehéz*, illetve az *Igen, nagyon nehéz* válaszokat adták. Ennek fényében nem világos, miért nem tartották segítségnek az online tananyagot. Hárman nem is csinálták meg a feladatokat. Az egyes készségek gyakorlását vizsgáló kérdéseknél viszont mindannyian több választ is megjelöltek.

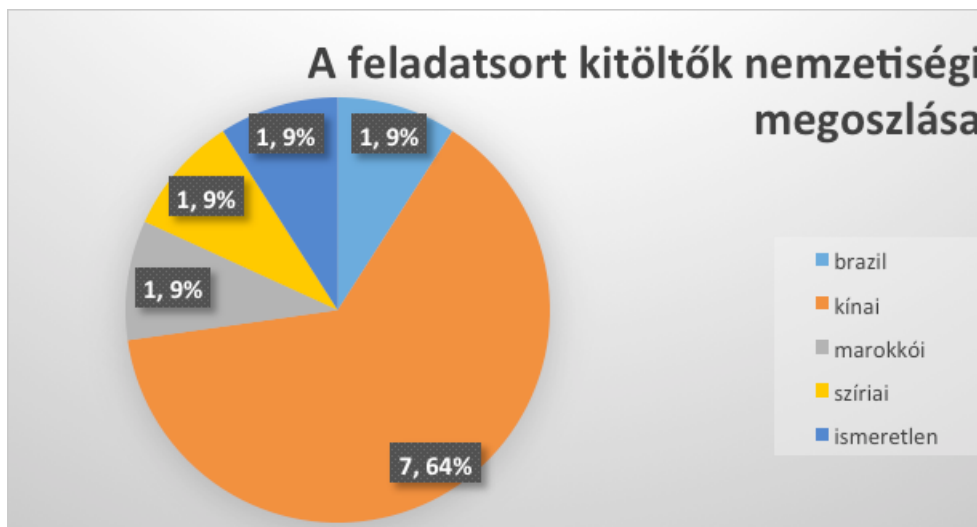
FELADATLAP ÉRTÉKELÉSE

A feladatlpra mutató linket a hallgatók – az oktatóikat megkérve a közreműködésben – a Neptunban kapták meg, elküldés után nem volt vele semmi dolguk. A válaszokat a saját fiókomba kaptam meg, így tudtam elemezni azokat.

Sajnálatos módon, mindössze 11 hallgatótól kaptam kitöltött feladatlaptól; a kitöltők közül heten kínaiak, a többi négy fő pedig különböző nemzetiségű. Ez a kínai–nem kínai arány (64–36%) nagyjából meg egyezik az előzetes kérdőívet kitöltők ugyanezen felosztás szerinti nemzetiségi megoszlásával (67–33%).

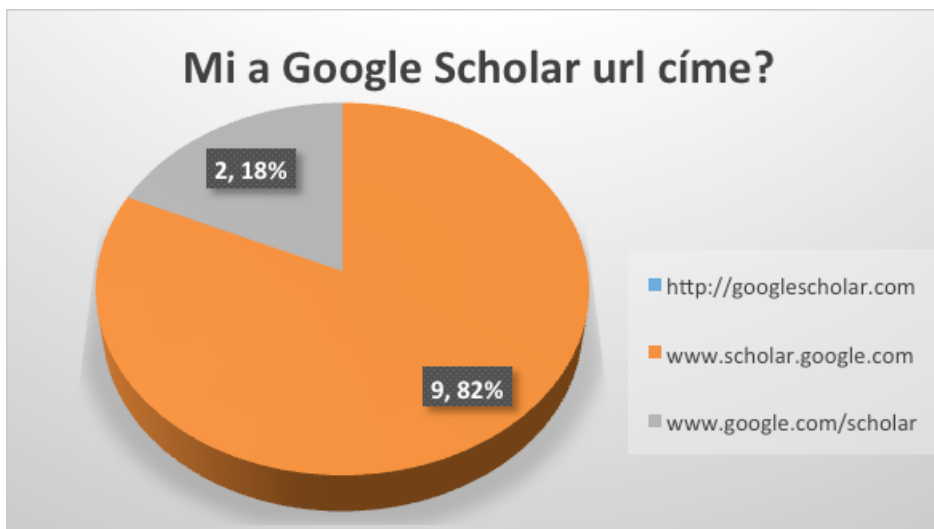
Itt is meg kellett adni a kódot, amit az előzetes kérdőíven kértem, és a 11 válasz között kettő olyat kaptam, amelyik nem szerepel a 66 kitöltő között. Nem tudom, ennek mi lehet a pontos oka, mivel itt is megadtam a magyarázatot a kód létrehozására, vagyis, ha valaki el is felejtette a kódját, a feladatlapon is el tudta olvasni, hogyan hozza létre újra. A másik lehetőség, hogy nem voltak ott azon az órán, amikor az előzetes kérdőívet töltöttem ki, viszont a linket ugyanúgy megkapták a Neptunban, és elvégezték a feladatokat.

11. ábra. A feladatsort kitöltők nemzetiségi megoszlása.

Az első kérdés nagyon egyszerű volt, a Google Scholar url címére kérdeztem rá, ami rögtön az első információk között szerepelt a videóban, és több megoldást is mutatott a könyvtáros. Ennek ellenére a válaszok között szerepelt kettő rossz – mind a kettőt kínai hallgató adta.

12. ábra. A feladatlap 1. kérdésére adott válaszok aránya.

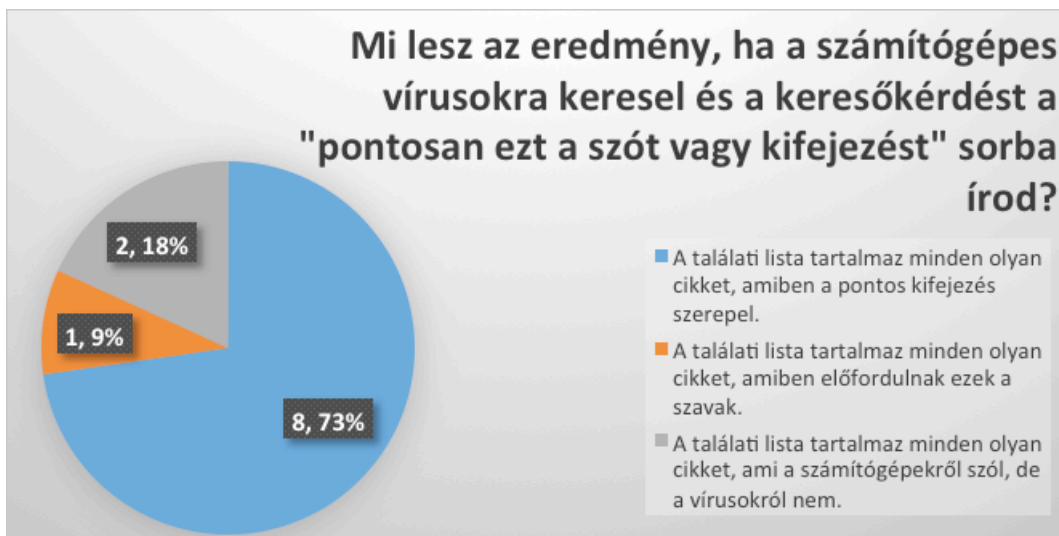
A videóban nagyon alapos, példákkal illusztrált magyarázatokon keresztül mutatja be a könyvtáros kollégánő a különböző keresési lehetőségeket; mind az összetett keresés felületen található opciókat, mind pedig az egyszerű keresés során használható AND, OR és NOT parancsok (ún. Boole-algebrai kifejezések) használatát és működését is bemutatja. Ezen trükkök azért nagyon hasznosak és fontosak, mert alkalmazásukkal nem csak a Scholarban, hanem a Google-ben is sokkal relevánsabb találatokat kaphatunk a keresőkérdésünkre. A feladatsor következő három kérdése ezekre a keresési parancsokra vonatkozott, és ismét változatos válaszokat adtak a kitöltő hallgatók.

13. ábra. A feladatlap 2. kérdésére adott válaszok aránya.

A világos magyarázatok ellenére erre a kérdésre is születtek helytelen válaszok, szám szerint kettő. Az egyiket egy szír hallgató adta, a másikat pedig egy kínai hallgató, aki egyike azoknak, akiknek a kódját nem találtam az előzetes kérdőívet kitöltők között; pontosabban, itt sem az általam megadott szempontok szerinti kódot adott meg, hanem (szerintem) a Neptun kódját és a nevét. A kérdésre három válaszlehetőség volt, de a harmadik annyira egyértelműen nem volt válasz a kérdésre, hogy azt senki nem választotta.

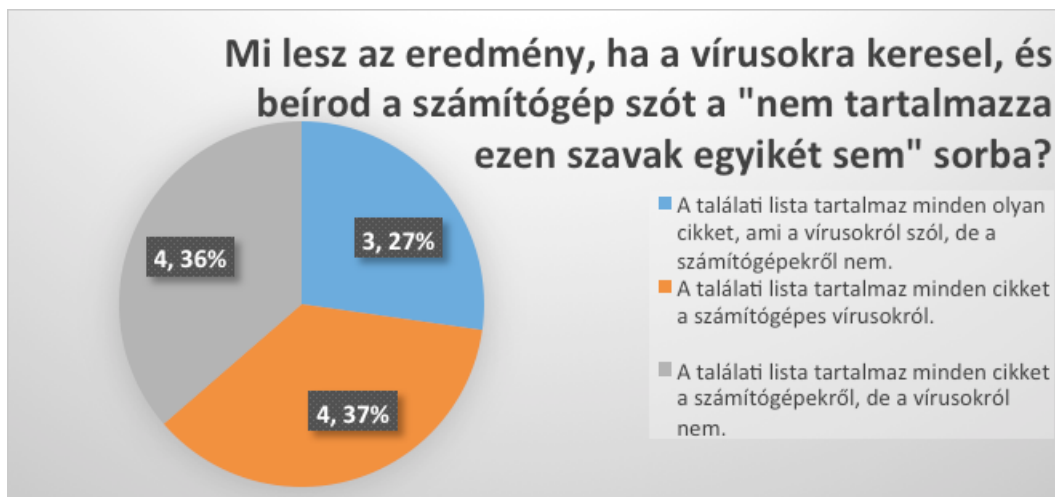
14. ábra. A feladatlap 3. kérdésére adott válaszok aránya.

Számomra meglepő volt, hogy erre a kérdésre egyáltalán születtek rossz válaszok, ráadásul, több rossz válasz is, és mind a két helytelen lehetőséget választották hallgatók. Az az egyetlen hallgató, aki a b) választ jelölte meg (a diagramon narancssárgával jelölve), egy kínai hallgató, aki az előző kérdésre is ezt a választ adta (akkor helyesen).

A szürke színnel jelölt c) válasz teljesen nem ideillő, a kérdés megfogalmazásából egyáltalán nem következik, és nem tudom, miért gondolták úgy a válaszadók, hogy ez a helyes megoldás. A két kitöltő közül, akik ezt az opciót választották, az egyik az a kínai hallgató, akit az előbb is említettem, hogy nem jól adta meg a kódját. A másik kód sem szerepel az előzetesen kitöltött kérdőívek között, így nem tudom, milyen nemzetiségű az illető.

15. ábra. A feladatlap 4. kérdésére adott válaszok aránya.

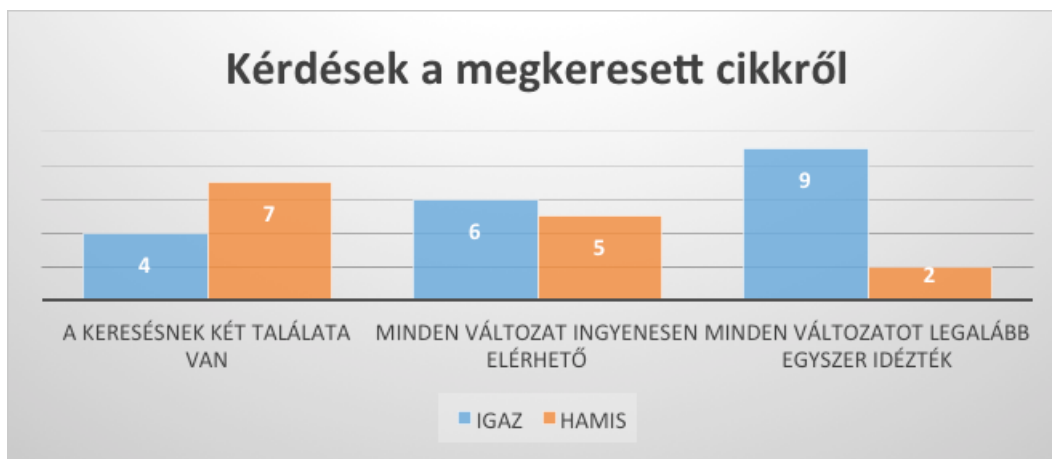
A legnagyobb megoszlást a 4. kérdésre adott válaszok mutatják, majdnem egyenlő számban fordul elő mind a három válaszlehetőség. Sajnos azt kell megállapítanom, hogy a jó válasz szerepel a legkevesebbszer (3 fő, a kék terület).

A narancssárgával jelzett b) válasz teljesen nem ideillő, a kérdés megfogalmazásából egyáltalán nem következik, és nem tudom, miért gondolták úgy a válaszadók, hogy ez a helyes megoldás. A négy válaszadóból három fő kínai (az egyikük a Neptun-kódot megadó), a negyedik pedig az ismeretlen nemzetiségű kitöltő.

A másik rossz válasz okának két magyarázata lehet: az egyik lehetőség, hogy a válaszadók nem olvasták el azt alaposan, a másik lehetőség, hogy nem gondolták végig logikusan a mondatot. Ha értelmezték volna a „nem tartalmazza ezen szavak egyikét sem” („without the words”) kitétel, akkor valószínűleg a jó választ adták volna. Látszólag kicsi a különbség, de nem mindegy, hogy egy keresőkifejezésnél mire keresünk rá és mit zárunk ki a találati listából.

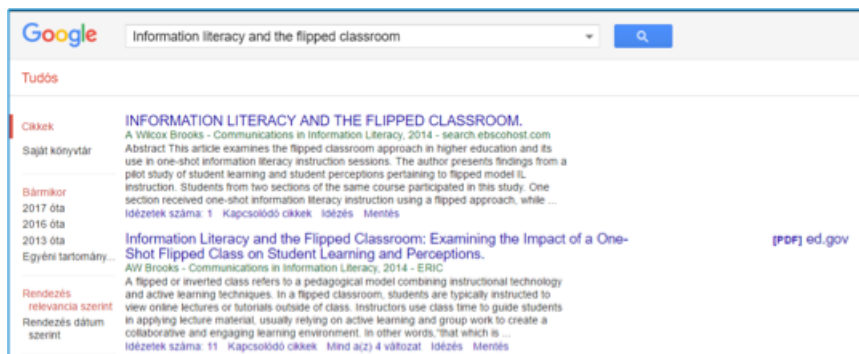
A következő kérdés már egy konkrét keresés eredményén alapuló találati lista tartalmára vonatkozott. A videóban nagyon alaposan, lépésről-lépésre magyarázva és illusztrálva látható, hogyan kell keresni, és milyen adatokat tartalmaz a találati lista. Ennek fényében állítottam össze én is feladatot: meg kellett keresni egy megadott cikket (a felhasznált szakirodalmaim egyikét adtam meg), amelyről három igaz-hamis kérdést tettem fel.

16. ábra. a feladatlap 5. kérdésére adott válaszok aránya.

Ahogy a fenti diagramon látszik, a válaszok itt is megoszlanak, pedig a magyarázat alapos és érthető volt a videóban, sőt, időt is kaptak a keresés gyakorlására. A könyvtáros elmondta, hogy csak az a találat érhető el ingyenesen, amelyiknél fel van tüntetve az elérhetőség a dokumentum formátumával együtt (jele esetben [pdf] és ed.gov). Külön kiemelte az idézettségi adatok megjelenítését, ami az alábbi képernyőképen is látszik.

1. kép. Megadott cikke kapott találati lista a Google Scholar-ban.

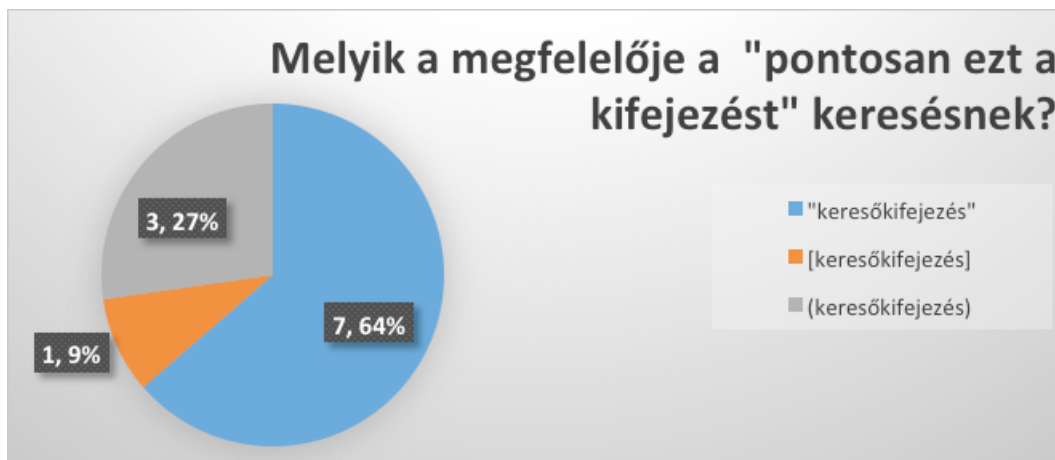
Az egyetlen nem egyértelmű válasz a találatok számára vonatkozik, ugyanis – számomra érthetetlen okból – ha szerzővel együtt adom meg a cikk címét, és úgy keresek rá, akkor csak az első találatot adja meg fenti képen; kizárólag a cikk címére keresve pedig mind a két találat megjelenik. (Ezt csak a beérkezett válaszok értékelésekor vettem észre; ha tudtam volna, akkor nem ezt adom fel példának.) Amennyiben ennek a feladatsornak az eredménye beleszámítana a hallgatók féléves értékelésébe, akkor mind a két választ el kellene fogadnom.

A második állítás értékelése már egyértelmű, ugyanis a válasz minden esetben a hamis. A helyesen válaszolók nemzetiségi összetétele vegyes, van köztük kínai, szíriai és brazil hallgató is.

A harmadik állítás értékelése is egyértelmű, a válasz mindenképpen igaz, hiszen mind a két változatot idézték legalább egyszer, tehát akár szerző nélkül, akár szerzővel keresett valaki rá a cikkekre, látta, hogy idézték azt. A rossz választ adó hallgatók egyike szír, a másik kínai.

A következő három kérdés ismét a keresőkérdés/-kifejezés pontosítására, finomítására vonatkozott. Minden ezzel kapcsolatos tudnivaló szerepel a videóban.

17. ábra. A feladatlap 6. kérdésére adott válaszok aránya.

Megmondom őszintén, nem tudom, hogy más földrészeken, illetve nem a nyugati kultúrához tartozó országokban mennyire ismert a Google keresője és egyéb szolgáltatásai. Azt gondoltam, hogy ez a kérdés senkinek nem okoz majd nehézséget, hiszen a mindennapi munkám során szerzett tapasztalataim alapján ez az egyetlen lehetőség a keresés pontosítására vonatkozóan a Google-ben, amit mindenki ismer és alkalmaz. Ennek ellenére négy helytelen válasz is született, és a négy válaszadóból három fő kínai, a negyedik pedig az ismeretlen nemzetiségű kitöltő. A b) válasz azért is furcsa, mert a két videó egyikében sem szerepelt a [] mint keresőkérdés/-kifejezés módosító vagy bármilyen egyéb lehetőség.

18. ábra. A feladatlap 7. kérdésére adott válaszok aránya.

Erre a kérdésre is négy helytelen válasz is született, és a négy válaszadóból itt is három fő kínai, de nem ugyanazok, akik az előző kérdésnél; a negyedik hallgató viszont itt is az ismeretlen nemzetiségű kitöltő.

19. ábra. A feladatlap 8. kérdésére adott válaszok aránya.

Úgy gondolom, ez a kérdés, egyértelműen rávilágít a nyelvtudásra vagy annak hiányára. A parancs neve egyértelműen tükrözi, hogy mire vonatkozik, és a videóban is alapos magyarázat hangzik el a használatával és jelentésével kapcsolatban.

Ennél a feladatnál két állításról kellett eldönteni, hogy melyik parancs segítségével lehet megkapni rá a válaszokat. Az eredmények alapján a *site:* parancs funkcióját értették meg többen, arra kilenc helyes válasz érkezett, a *filetype:* parancsra hét jó választ kaptam. Négy hallgató volt, aki mind a két kérdésre ugyanazt a választ adta (hárman a *site:* parancsot, egy fő pedig a *filetype:* parancsot), mind a négyen kínai hallgatók.

Az utolsó kérdés az eddig tanultak összegzése és önálló alkalmazása volt, az alábbi kérdésre kellett válaszolniuk: *Mi a megfelelő keresőkifejezés, ha a Puma márkáról és termékekről (nem az állatról) keresel, de nem akarsz az ebay-ről vásárolni?* Az alábbi táblázat első sora tartalmazza a helyes megoldás(oka)t, alatta a kapott válaszok találhatók, mellettük az értékelésem, az utolsó oszlopban pedig a válaszadó nemzetisége:

3. táblázat. A feladatlap 9. kérdésére adott válaszok.

puma -animal -site:www.ebay.com ; puma (brand OR products) -site:www.ebay.com		
puma -ebay.com	Ez a megoldás nem zárja ki az állatokról szóló találatokat, viszont a -ebay.com is működik	brazil
no	Ehhez nem tudok mit hozzáfűzni	kínai
<i>a hallgató a Neptun-kódját és a nevét adta meg válasznak, ezért nem hozom nyilvánosságra</i>		kínai
"Puma Brand and production" - animal pdf	Ez a megoldás azért nem jó, mert csak olyan találatok lesznek a találati listában, amelyek pontosan az „...”-ben lévő kifejezést tartalmazzák; nem volt kikötés a .pdf formátum	marokkói
puma brand -ebay.com	Ez a megoldás azért nem jó, mert egyrészt nem zárja ki az állatokról szóló találatokat, másrészt olyan találatok lesznek a találati listában, amelyek tartalmazzák a <i>puma</i> és a <i>brand</i> szavakat is, de korántsem biztos, hogy összefüggenek és tényleg a Puma márkáról szólnak	szíriai
I want buy puma	So do I... Ehhez nem tudok mást hozzáfűzni	kínai
Puma's online shop doesn't it's website	Ehhez nem tudok mit hozzáfűzni sem a keresést, sem a tartalmat illetően (online shopnak nincs weboldala??!)	ismeretlen nemzetiség
more important word	Ehhez nem tudok mit hozzáfűzni	kínai
Puma-animal filetype:ppt	A <i>Puma</i> és a <i>-animal</i> közé kell a szóköz, de még akkor sem elég a kérdésben meghatározott válaszhoz. A formátum nem volt kikötés, a videó példájában szerepelt a parancs magyarázatánál.	kínai
Puma	Ez nagyon kevés	kínai
Puma-ebay site:gov	A <i>Puma</i> és a <i>-ebay</i> közé kell a szóköz, de még akkor sem elég a kérdésben meghatározott válaszhoz. A <i>site:gov</i> a videó példájában szerepelt a parancs magyarázatánál.	kínai

A feladatlap kérdéseire adott válaszok szerintem jól tükrözik a kitöltő hallgatók nyelvtudását, illetve annak hiányát. Praktikus okokból egy kivételével minden kérdés feleletválasztós volt, ami magában hordozza a tippeléssel eltalált helyes válasz lehetőségét, viszont az ilyen típusú feladatok is jól segíthetik az újonnan tanult tananyag gyakorlását.

Az utolsó, „kifejtős” kérdés egyszerre ad alkalmat a tanultak és jelen esetben a nyelvtudás felmérésére is. Véleményem szerint a kettő szoros összefüggésben áll egymással, a nyelvismeret nagyban befolyásolja megértést, ezáltal a tanulást is.

Az egyes kérdésekre adott válaszok elemzésénél is már kimutatható volt, de az utolsó feladat megoldásai különösen reflektálnak az előzetes kérdőív elemzésénél tapasztalt, és az oktatók által is megerősített tényre, amely szerint a kínai hallgatók hiányos nyelvtudása nagyon megnehezíti a tanulásukat és a tanításukat egyaránt. Több mint tíz éves tapasztalattal rendelkezem többek között az adatbázisok és egyéb online források tanításában, a feladatlapot ezen tapasztalataim alapján állítottam össze. Külön figyelmet fordítottam arra, hogy tartalmát tekintve ne legyen túl nehéz a tananyag elsajátítása úgy sem, hogy a hallgatók nem az anyanyelvükön tanulják majd. Ennek ellenére a kérdésekre adott helytelen válaszok, továbbá az utolsó kérdésre adott számos értelmetlen és értékelhetetlen válasz arra enged következtetni, hogy még úgy sem sikerült megérteni a tananyagot, hogy az egyszerre volt látható és hallható, felirat tartozott hozzá és szabadon megállítható, előre-hátra tekerhető volt. Jó lenne, ha lehetőség lenne a hallgatók anyanyelvén is elvégeztetni és kiértékelni a feladatsort, és összevetni az eredményeket. Akkor egyértelműen kiderülne, hogy a csak nyelvtudással volt-e probléma, vagy a tananyag sem volt megfelelő. Arra viszont egyértelmű választ kaptam, és az eredmények cáfolták a hipotézisemet, hogy nagyon alapvető, illetve szinte hiányzó nyelvismeret esetén egy multimédiás tananyag sem nyújt segítséget a tanulási folyamatban.

Ahogy az már az értékelés előtt jeleztem, sajnos mindössze 11 hallgató töltötte ki a feladatlapot. Nem volt kötelező és nem járt szankcióval a ki nem töltése, és valószínűleg többségében ez volt az oka a passzivitásnak. Nekem nem volt jogom semmilyen formában sem kötelezni, sem szankcionálni a hallgatókat, és az oktatóik sem teheték ezt meg, mivel egyik óra tartalmába és tanmenetébe sem illett bele az általam összeállított tananyag. Három hallgató jelezte, hogy ők az első teszt kitöltése után nem kapták meg a Neptunban küldött linket, azért nem oldották meg a feladatokat.

Összegzés

Dolgozatomban a Dunaújvárosi Egyetem külföldi hallgatói körében végzett kérdőíves felmérés segítségével terveztem megvizsgálni az ún. *flipped classroom* pedagógiai módszer nyelvi teljesítményre kifejtett hatását. Arra kerestem a választ, hogy ez a módszer segíti-e, és milyen módon és mértékben a nyelvi korlátok csökkenését a tananyag elsajátítása és ezáltal az órai aktivitás során. A tervezett vizsgálathoz a Google

Scholar bemutatásáról szóló, egy már meglévő, a *flipped classroom*-módszer követelményeinek megfelelő tananyagrészt használtam fel.

Mind az előzetes kérdőívre adott válaszokból, mind pedig a feladatsor megoldásaiból jól látszott, valamint az oktatók mindennapi tapasztalatai is azt mutatták, hogy a kínai hallgatók nyelvtudásának hiánya nagyon megnehezíti az ő tanulásukat és megfelelő haladásukat, és az oktatók munkáját is a felkészülés, az óra megtartása és a számonkérés során. Sajnos a hallgatók passzivitása miatt nem kaptam relevánsnak számító mennyiségű választ egy egyértelmű konzekvencia levonásához, azonban az világosan látszik a feladatokra adott válaszokból, hogy a bevezetőben felvázolt hipotézisem nem vagy csak részben nyert igazolást: a nagyon hiányos nyelvtudással rendelkező hallgatók esetében nem jelent segítséget egy online elérhető, multimédia tananyag biztosítása az elméleti felkészüléshez. Mivel nem volt lehetőségem az utólagos kérdőívet kitöltetni a hallgatókkal, ezért arra nem kaptam választ, hogy azon kitöltők esetében, akik magasabb szintű nyelvtudással rendelkeznek, segítséget jelentett-e a videó a felkészülésben.

Ugyanakkor, bizonyítást nyert az elméleti összefoglalóban bemutatott, a *flipped classroom* egyik hátrányaként/veszélyeként kiemelt tulajdonsága, hogy ha a hallgatók (vagy egy részük) nem készülnek fel az órára, akkor a kontaktórák nem az elmélet gyakorlatba történő áttöréséről és projektmunkáról szólnak, hanem visszalényegülnek hagyományos frontális tanórává.

A kutatásom nem azt az eredményt hozta, amire számítottam, viszont egyértelműen rávilágít arra, hogy a módszer bevezetése csak akkor lesz sikeres, ha az oktatási és értékelési folyamatba a felkészülés elmulasztását és a kontaktórán való meg nem jelenést is szankciók követik. A felsőoktatásban (és általában az oktatásban) a hallgatókat egyértelműen a félévi vizsga eredményét növelő vagy kiváló feladatokkal, vagy az aláírás-megtagadással és/vagy érdemjegy megvonással/csökkentéssel lehet „motiválni”.

A felkészülést és az órai aktivitást is ösztönözheti, ha a hallgatók a megtanult elmélet birtokában tevékenység- és élményalapú pedagógiai módszerek segítségével ültetik át a gyakorlatba és alkalmazzák a megszerzett ismereteket.

A kutatáson korántsem volt teljesskörű, számos aspektusból lehet még vizsgálni és elemezni. További kutatások tárgyát képezheti a magyar hallgatók között végzett felmérés a módszerről, valamint az oktatókat is meg lehet kérdezni, hogy elképzelhetőnek és hatékonynak tartanák-e ezt az oktatási módszert, illetve hajlandók lennének-e átdolgozni a tananyagaikat (vagy egy részüket) a flip követelményeinek megfelelően.

Amennyiben a Dunaújvárosi Egyetemen bekerül ez az oktatási módszer mind a magyar, mind a külföldi hallgatók képzési struktúrájába, egyszerre nyújtana lehetőséget a hallgatóknak a digitális kompetenciáik, a kritikai gondolkodásuk és az aktív csoportmunka fejlesztésére és/vagy elmélyítésére.

Az iskolaérettség elérésének fejlesztése innovatív módszerekkel (2. rész)

Összefoglalás: A legtöbb kisgyermek csillogó szemekkel érkezik az iskolába. Ez a csillogás néhány hónap vagy év után eltűnik. A legtöbb gyermeknek kudarc az iskola. Sikerre orientált kultúránkban nehéz elviselni ezeket a kudarcokat.

Intézményünkben 1. és 2. évfolyamban iskolaotthonos nevelés folyik. Ez az oktatási forma megkönnyíti az óvoda iskola átmenetét, hiszen az óvodai életforma szerves folytatásává válik. Az elmúlt tanévben az értékelések során többször is előkerülő probléma volt az iskolánkba érkező gyerekek észrevehetően lassúbb haladása. Intézményünkbe a kisváros legjobb képességű gyermekei jelentkeznek, így szükségessé vált a probléma lehetséges gyökereinek feltárására.

Három szintéren készítettük elő innovációs programsorozatunkat. Elsőként fontosnak tartottuk az óvodával való kapcsolat megerősítését. Szükség volt a két intézmény partneri kapcsolatának mélyítésére. Másodikként az iskolaelőkészítő foglalkozások kidolgozása és elkezdése történt meg. Az első alkalmon elvégeztük a részképességek felmérését, majd az elkészített fejlesztési terv alapján nyolc játékos foglalkozást tartottunk. Harmadikként a családok felé tettünk lépéseket.

Kulcsszavak: Iskolaotthonos nevelés, óvodával való kapcsolat, iskolaelőkészítő foglalkozások, fejlesztési terv.

Abstract: Most children arrive to school with their eyes shining. But these eyes lose their gleam after a few months or years. School is a failure for most children. It is very difficult to overcome these failures in our success-oriented culture.

In the years 1 and 2, all-day education takes place at our institution. This educational form facilitates the transition into school, as it becomes a con-

* Baksay Sándor Református
Gimnázium és Általános Iskola,
Kunszentmiklós
E-mail: beredora@gmail.com

tinuation of the “kindergarten lifestyle”. In the previous school year, the noticeably slower progress of students coming to our school was a repeatedly occurring problem during the assessments. The most able children of this small town apply for a primary school place at our institution, therefore it has become necessary to explore the possible root causes of this problem.

Our innovation programmes were prepared with regard to three areas. First, strengthening our relationship with the kindergartner was most important. It was necessary to deepen the partner relationship of the two institutions. Secondly, pre-primary learning activities have been elaborated and launched. Sub-skills were assessed in the first session, and eight playing sessions were held on the basis of the development plan drawn up. Third, we have made steps towards families.

Keywords: All-day education takes place at our institution, relationship with the kindergartner, pre-primary learning activities, development plan.

5. Az innovációs projekt kidolgozása

Kunszentmiklós Bács-Kiskun megye északi részén, Budapeستől 60 km-re fekszik. A településen három közoktatási intézmény működik, a Baksay Sándor Református Gimnázium és Általános Iskola, a Varga Domokos Általános Művelődési Központ és a Virágh Gedeon Szakközépiskola és Szakiskola. Református iskolánkban 12 évfolyamon, 24 osztályban folyik az oktatás. Az általános iskolában, valamint a nyolc- és négyosztályos gimnáziumban összesen több, mint 600 diák tanul. Az alsó tagozaton a négy évfolyamon 104 gyermeket oktatunk. Az intézmény a Református Gyülekezet fenntartása alatt működik.

Intézményünkben 1. és 2. évfolyamban iskolaotthonos nevelés folyik. Ez az oktatási forma kedvező feltételeket biztosít a tanulmányi munka hatékony irányításához. Többek között megkönnyíti az óvoda–iskola-átmenetet, hiszen az óvodai életforma szerves folytatásává válik. Egyenletes terhelést nyújt a gyermekek számára. Sok esetben így nyílik lehetőség az egyéni fejlesztésre, illetve a tehetséggondozásra is. A tanítás, a tanulás, az aktív pihenés és a szabadidős tevékenységek célszerűen és átgondoltan váltogatják egymást. Ennek következményeként jó kapcsolat alakul ki a pedagógus és a tanulók között.

Az elmúlt tanévben az értékelések során többször is előkerülő probléma volt az iskolánkba érkező gyerekek észrevehetően lassúbb haladása. A hathetes előkészítő időszak kitolódott és nem tudtunk megfelelően haladni az előírt tanmenettel. Észrevehető volt az is, hogy a gyerekek rövidebb ideig tudnak koncentrálni, nehezebben figyelnek és nyugtalanok. Feladattudatuk és részvételük az iskolai kötött foglalkozásokon csekély volt. Mozgásuk kevésbé koordinált, több nyelvi problémával és beszédproblémával küzdenek, mint régebben. Több kisgyermek nagyon nehezen illeszkedett be az osztályközösségbe, több egyéni odafigyelést igényelt. Nehezen fogadták el az iskola rendjét és több magatartási problémában kellett az iskolapszichológus segítségét kérni. Hajlamosabbak voltak a különböző allergiára, több volt bennük a félelem és az ag-

gódás. Intellektuális fejlődésük viszont sok esetben előrehaladott volt. Intézményünkbe a kisváros legjobb képességű gyermekei jelentkeznek, így szükségessé vált a probléma lehetséges gyökereinek feltárása.

Alsós munkaközösségünkbe nyolc pedagógus tartozik. Szükség esetén a fejlesztőpedagógus, az iskola pszichológusa és az iskolatitkárok segítik hétköznapi munkánkat. Az együttműködés, a problémákra való odafigyelés, a problémamegoldás, a változásra, a fejlődésre való képesség jellemez bennünket. Feladatunknak látjuk minden diák eredményes előrehaladását, teljesítményének javítását. Ezt kulcsfontosságúnak tartjuk munkánk során. Ebben az adott kérdésben is felelősnek éreztük magunkat és konkrét lépéseket szerettünk volna tenni a felmerülő probléma érdekében. Az 1–2. évfolyamban tanító négy kolléganőmmel jeleztük a problémát a munkaközösség vezetőjének, aki a következő megbeszélésen napirendre tűzte a témát.

Munkaközösségünket jó légkör, kiegyensúlyozott kapcsolati rendszer jellemzi. Konstruktívak vagyunk, így eredményesnek mondhatjuk nevelési munkánkat. A tanári munka csapatmunka és világossá vált, hogy most is egy alkalmi műhelyként kell együttműködnünk. Figyelembe vettük egymás véleményét. Kerestük az okokat, beszélgettünk a felmerülő lehetőségekről, közösen gondolkoztunk. Több éves hagyomány, hogy augusztusban megszervezzük a gólyanapot. Ide azok a leendő kisdíjak jönnek, akik szeptembertől iskolánkban fogják megkezdeni tanulmányaikat. Megbeszélésünkön az is előkerült, hogy mi lenne, ha ezt az egy napot kibővítenénk egy néhány napos előkészítő táborra. Ezt az időpontot a leendő iskolások megismerésének szempontjából már későinek gondoltuk.

Mindannyian egyetértettünk, hogy a szülőket és a gyerekeket elő kell készíteni az iskolai életre. Keresni kell a lehetőséget a szülőkkel való párbeszédre. Az iskola vezetősége megállapodott abban, hogy beiskolázási programsorozatot szervez. Ennek során a gyermekeknek, szülőknek és óvopedagógusoknak nagyobb lehetőségük lesz arra, hogy betekintést nyerjenek az iskolában folyó nevelő, oktató munkába. Ennek a sorozatnak az egyik legfontosabb eleme az iskolaköztalálkozó foglalkozások megszervezése lesz. Megbeszéltük, hogy az intézményünkbe felvett óvodásokat felmérjük, majd a felmérés eredménye alapján egy általános fejlesztési tervet készítünk. Ennek fényében ezek a foglalkozások játékos, fejlesztő programokat tartalmaznak majd.

Nagyvonalakban egyetértésre jutottunk abban, hogy szükség van egy új pedagógiai és szakmai program kidolgozására. Tisztáztuk, hogy mit szeretnénk vállalni, nagyvonalakban megbeszéltük, hogy várhatóan mire milyen feladat elvégzése hárul. Vállaltuk, hogy intézményünk teljes alsós tanítói testülete részt vesz a munkában. Fejlesztőpedagógus kolléganőnk segítségével a programtervet előkészítettük, a megfelelő szakmai anyagot összegyűjtöttük és a vezetőségtől megkaptuk az ígéretet az anyagi feltételek biztosítására. Ezután került sor a program részletesebb kidolgozására, az időbeosztásra, a felelősök kiválasztására és a technikai háttér biztosítására.

Innovációnk célját a következőkben foglaltuk össze:

- az óvoda és az iskola közötti átmenet megkönnyítése;
- egy erre irányuló programterv kidolgozása (a képességek fejlettségi állapotának feltérképezése);
- az óvodás és kisiskoláskor pedagógiai folyamatainak egységes értelmezése és kezelése;
- folyamatos szakmai tapasztalatcsere, szakmai látogatás az óvoda és iskola között;
- kapcsolat kiépítése a szülőkkel;
- az átmenet folyamatos továbbfejlesztése.

Három szintéren készítettük elő a programsorozatot. Elsőként fontosnak tartottuk az óvodával való kapcsolat megerősítését. Másodikként az iskolaelkészítő foglalkozások kidolgozása és elkezdése történt meg, ezzel párhuzamosan harmadikként a családok felé tettünk lépéseket.

6. Az innovációs területek részletes bemutatása

6.1. AZ ÓVODAI KAPCSOLATRENDSZER

Az óvodát kulcsfontosságú partnernek jelöltük meg. Eddig az évenkénti egy szakmai délután volt az egyetlen találkozási pont. Erről a tevékenységrendszerrel az iskolában tudomásom szerint eddig tartalomleírás nem született. A kapcsolatot tehát meg kellett tervezni, ki kellett alakítani. Fontosnak tartottuk ennek átgondolását és részletes megbeszélését. Elsőként az óvodát kellett tájékoztatni az intézmény terveiről, mivel külső partnerként számítottunk rájuk a programsorozatban. Az intézkedési terv kialakításában és megvalósításában törekedtünk tehát az óvoda véleményének, elégedettségének megismerésére. Az óvoda és az iskola sikeres együttműködésének és a zökkenőmentes óvoda–iskola-átmenet feltételeként tapasztalatcsere, megbeszélésre volt szükség. Innovatív megoldásokat kellett keresnünk a felmerülő problémákra. Szükség volt a két intézmény partneri kapcsolatának mélyítése.

A szakmai tapasztalatcsere január elején került sor. Ezen a két intézmény vezetői, helyettesei, az óvodapedagógusok és az iskola alsós pedagógusai vettek részt. Az óvoda–iskola-átmenet komoly elvi- és gyakorlati problémakör. Hosszú évek óta beszélgetünk róla. Kimondva, de inkább kimondatlanul állandó kérdésként merült fel, hogy ki közelítsen a másikhoz és gyakorlatban az átmenet milyen módon valósuljon meg. Kifejtettük, hogy ebben a tanévben innovációs kezdeményezésünkkel segíteni szeretnénk az óvoda–iskola-átmenetet. Ezen belül törekszünk az iskolaérettséget támogató pedagógiai munka kidolgozására. Ezzel elindulhatott egy párbeszéd szakemberek, pedagógusok között, ami nem hárítani akarja a felelősséget, hanem megoldást és közös pontokat keres a gyerekek érdekében. Az együttműködés nélkülözhetetlen, ezért tartottuk fontosnak az elvek, módszerek egyeztetését, a tapasztalatcserét, ami a gyerekek fejlődését mozdíthatja elő.

A vezető óvónő beszámolójában kifejtette, hogy az óvónők és az óvodai nevelés egész folyamatában készíti fel a gyermeket az iskolára. A nevelés utolsó szakaszában a tanulásra való előkészítés történik. Ez nem más, mint egy tudatosan szervezett képességfejlesztés. A cél az, hogy a gyermekek alkalmassá váljanak a tanulás megkezdésére, így nem tekintik céljuknak az előrehozott tanítást, pl. az olvasás és írás alapjainak megtanítása. Tehát ezt tekintik az óvoda elsődleges feladatának.

Az óvónők a beszélgetés során kifejtették az óvoda általános feladatait. Az iskolai életre való felkészülésnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, amelyek egyformán szükségesek a sikeres iskolai munkához. Az értelmi fejlesztés, az érzelmi nevelés, a szocializáció és az egészséges életmód alakítása egyaránt fontos az óvodai élet mindennapi munkájában. Ezek megvalósításához az óvoda helyi nevelési programot készített, amiben környezetük igényeit és lehetőségeit is igyekeztek figyelembe venni. Hangsúlyozták, hogy az egyéni fejlődésre is nagy hangsúlyt fektetnek. Kiemelték, hogy az óvodás gyermek játékos tevékenységgel és tapasztalataival ismeri meg leginkább a környezetét, az együttélést és a szokásokat. Mindezt erős érzelmi kötődéssel, személyes kapcsolataival teszi meg. Véleményük szerint tehát játékoság és a személyesség hiánya szakad meg leginkább az iskolába kerüléskor és ez okozza a legnagyobb bizonytalanságot a kisgyermek életében. Így az új környezetbe való beilleszkedés értelmi és érzelmi törést is okozhat.

Beszélgetésünkben szem előtt tartottuk a társadalmi, kulturális változásokat. Mindannyian tapasztaljuk, hogy a szülők kevesebbet beszélgetnek a gyermekeikkel és keveset mesélnek nekik. Megállapítottuk, hogy az egészséges életmód feltételei romló tendenciát mutatnak, illetve a családi problémák is nagymértékben kihatnak a gyermekek életére.

Több éve tapasztaljuk, hogy az iskolába lépő kisgyermekek között bizony igen nagy különbségek mutatkoznak, emiatt a tanulók nem terhelhetők egyformán. Megállapítottuk, hogy nekünk tanítóknak jártasabbnak kellene lennünk az óvodai irányelvek tartalmában. Valószínű, hogy az óvodapedagógusoknak részletesebb tájékoztatót kellene nyújtanunk az általános iskola nevelési-oktatási tervéről, a kerettanterv erre az időszakra vonatkozó feladatairól. Fontos és szükséges a kölcsönös nyitottság egymás felé, hiszen csak így valósulhat meg a másik munkájának megbecsülésén alapuló nevelői-partneri viszony.

A harmonikus, zökkenőmentes átmenet csak úgy valósulhatna meg, ha nemcsak a gyerekek alkalmazkodását várjuk el, hanem az iskola is illeszkedne a gyerekek életkori sajátosságaihoz és egyéni jellemzőihez. Az iskolában a játéknak továbbra is jelen kell lennie a gyermekek életében. Nem csak járulékos tényező, amely csak a szünetekben, napközis időben kap teret, hanem a cél az, hogy szervesen épüljön be a tanulási folyamatba. A gyerekekre figyelő iskolában ez nem maradhat el.

Fontosnak tartottuk az óvoda–iskola-átmenet értelmezésének megbeszélését. A gyermekek döntő többsége a családi és az óvodai nevelés eredményeként, valamint saját belső fejlődésének lehetőségeit megvalósítva 6–7 éves korra alkalmassá válik az iskolakezdeményezésre. Az iskolaérettség tartalma, szintje természetesen nem csak a gyerekek fejlődésétől-fejlettségétől függ, hanem az iskolák elvárásától is. Az iskola pedagógiájának és koncepciójának szerves része kell, hogy legyen a tanulás, a csoportokban történő közvetett

irányítás, a szervezett életrend, amelyet e gyerekek nem egyformán képesek elfogadni. Ezért megkísérlik harmonikussá, zökkenőmentessé tenni az átmenetet.

Az iskolaérettség tekintetében a tapasztalataink azt mutatják, hogy az óvónők nagy biztonsággal becsülik meg egy-egy gyermekről, hogy milyen sikerrel kezdi meg majd az iskolát. Közös célunk minden esetben az, hogy a gyerekek várják az első osztályt. Rendelkezzenek a szükséges képességekkel és érzelmileg is kiegyensúlyozottak legyenek. A gyermek akkor kerüljön iskolába, amikor számára az a legkedvezőbb, ne előbb és ne később. Fontos, hogy az óvoda és az iskola együttműködésében érvényesüljön a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete, megbecsülése. Ez biztosítja az átmenet folyamatosságát a gyermekek számára.

Iskolánk kiemelkedő feladatának tartja, hogy tanítványainkban az eredményes tanuláshoz szükséges olyan pozitív érzelmeket alakítson ki, amelyek segítik képességeik fejlődését. Az iskolába lépést követően tanítványainkat türelemmel hangoljuk rá az új környezetre, hogy minél előbb megtalálják helyüket intézményünkben. Pedagógiai eszköztárunkban az elfogadás, a tolerancia, a pozitív megerősítés, a dicséret és az elismerés, a tanulók motiválása, sikerélményhez juttatása dominál. Nyugodt tanulási tempót, kiegyensúlyozott ismeretszerzést, az alapkészségek megfelelő fejlesztését biztosítjuk. Az óvodából iskolába való átmenet sok változást hoz a kisgyermek életében. Az eltérő fejlődési különbségek miatt van, akinél ez több évet is igénybe vehet. Intézményünk célja, hogy ezt az akár 2–3 évig tartó időszakot a gyermek számára könnyedebbe tegye, és a lassabban fejlődő diákokat is hamar sikerélményhez juttassa.

A nehézségek kiküszöbölésére, olyan eljárásokat, programokat kellett kidolgoznunk, amelyek megkönnyítik a gyermekek és a tanítók számára az átállást. Nagyvonalakban ismertettük a programsorozat lényeges elemeit. Érdeklődtünk arról, hogy melyik lenne a legideálisabb időpont az iskolakóstolgotó foglalkozások megszervezésére.

6.2. ISKOLAKÓSTOLGATÓ

A foglalkozások megszervezése során törekedtünk arra, hogy ne zavarjuk meg a gyerekek napi ritmusát, az óvoda rendjét. Csütörtökönként $\frac{3}{4}$ -től $\frac{4}{5}$ -ig tartottuk az alkalmakat. Minden esetben játékos tanulási technikákat alkalmaztunk. Ezek nagymértékben elősegítették a tanulás iránti pozitív hozzáállást és a tanuláshoz szükséges készségek kialakítását. Frontálisan és csoportban is nagyon ügyesen dolgoztak a gyerekek. A feladatok között voltak manuális, logikai, az érzékelés különböző területeit érintő feladatok is. Olyan feladatgyűjteményt adtunk a gyerekek kezébe, amelyek célirányos fejlesztő gyakorlataikkal hozzájárulnak a sikeres iskolakezdéshez. Ezt az anyagot a kolléganőimmel dolgoztuk ki és igyekeztünk, hogy fejlesztő hatású és ne megterhelő legyen.

A foglalkozásokon négy pedagógus vett részt, aki az előzőleg megbeszélt beosztás szerint segítette a gyerekek munkáját. Mivel a gyerekek a település három óvodájából érkeztek, lehetőség volt arra, hogy megismerjék egymást. 20 perc után rövid szünetet tartottunk, hogy ne legyen egyhangú, fárasztó a munka és figyelmüket ébren tartsuk. Innivalóval, kis uzsonnával kínáltuk meg őket. A szünetben lehetőség volt arra, hogy az otthoni feladatokért kapott kis virágokat beválthassák egy-egy ajándéokra. Szorgalmas méhecskét ábrázoló sárga dossziében és általuk készített papír pénztárcában gyűjtötték a színes virágokat. Minden alkalommal egy ötletes, kézzel készített ajándékot adtunk át a gyerekeknek, ami szorosán kapcsolódott a foglalkozások anyagához.

A mindennapi nevelőmunkánk során tapasztaljuk, hogy a játék minden formájának fontos szerepe van a kisiskolás korban. Ezekre a foglalkozásokon törekedtünk arra, hogy a kis ovisok minden esetben játékba ágyazva oldják meg a feladatot. Így a játék során láthatóan felébredt a tudásvágyuk és szerették azt, amit csinálniuk kellett. Érdeklődéssel és bátor próbálkozással fogtak a feladatokhoz. Sokfél játékot próbáltunk belecsempészni a foglalkozásokba. Mozgásos játékok, rajzos, utánzós játék, labdajáték, betűjáték és körjáték is szerepelt a délutáni programjában. Minden alkalommal minden pedagógus együtt játszott a gyerekekkel! Minden játék oldotta a feszültséget, segítette a beilleszkedést és egymás megismerését.

Az írástanuláshoz nagyon fontos a megfelelő szintű finommozgások kialakulása. Többször tapasztaljuk, hogy elterelődik a figyelem az óvodáskorú gyermek kézügyességének fejlesztéséről. Ez pedig elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy az írás elsajátítása nehézségek nélkül történjen és egy örömteli tevékenység legyen. A foglalkozásokon nagy gondot fordítottunk a kézfej és az ujjak izmainak edzésére, az ujjmozgások összerendezésére. Tornáztattuk őket, ezek a kis versikék a gyerekek körében nagyon kedveltek voltak. A mutogatóban a gyermekek a kezükkel, illetve ujjakkal mutatták a mondókában elhangzó mozdulatokat. A mozgatóban különböző mozdulatokat kellett végezni a gyerekeknek. Itt már az ügyességnek és a gyorsaságnak is szerep jut.

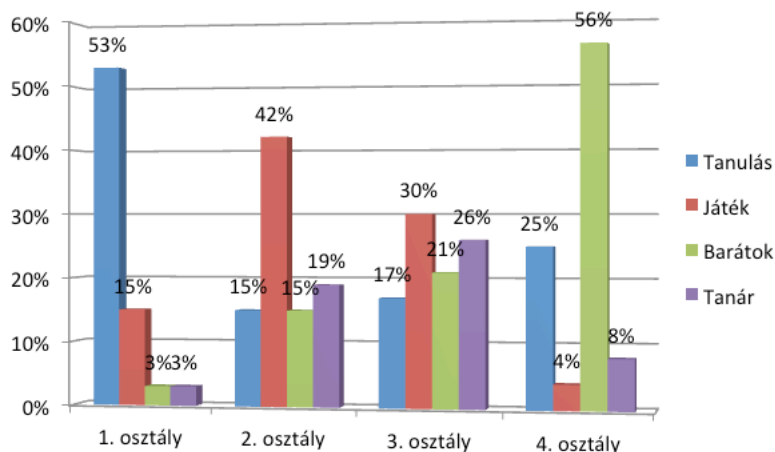
A legkedveltebbek a rajzolás feladatok voltak. Egy-egy rajzolás versike kíséretében megtanultunk állatokat rajzolni. A versike mondása közben, a vonalakat rajzolgatva szinte észrevétlenül elkészült a szép kis rajzocska. Eközben a mozgás és a beszéd is összhangba kerülhet, ami szintén elengedhetetlenül fontos a tanuláshoz. Így sikerült felkelteni az alkotási és az ábrázolási kedvet, hogy ez később az iskolában az írás során sok sikerélményhez jusson a gyermek. A szülők figyelmét felhívtuk arra, hogy a kézizomzat fejlesztése a mindennapi tevékenységek során is fejleszthető. Például a gombolás, cipőfűzés, masnikötés, cipzár felhúzása fejleszti a gyermek kézizomzatát. Fontos, hogy a gyermek önállóan végezze ezeket a tevékenységeket, még akkor is, ha eleinte egy kicsi hosszabb időt igényel.

Egy közösségi oldalon csoportot alakítottunk és minden foglalkozás után megosztottuk a tapasztalatainkat a szülőkkel. Tanácsokkal láttuk el őket és rengeteg fényképet osztottunk meg a gyerekekről. A programsorozat végén egy újabb szülői értekezletet szervezünk, ahol a sikeres iskolakezdés egyéb feltételeire is felhívtuk a figyelmüket. Véleményünk szerint ezzel növeltük a szülők biztonságérzetét, hiszen nem

csak a kisgyermekeknek, hanem nekik is nehéz a váltás. Az alkalmak rendkívül népszerűek voltak mind a gyerekek, mind a szülők körében.

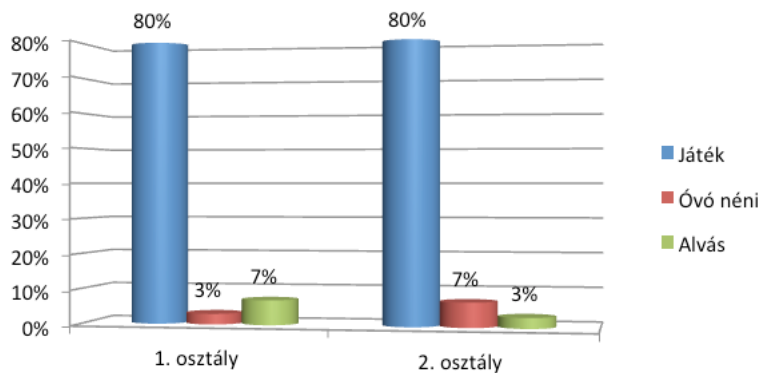
Felmérésemben arra kerestem a választ, hogy mit tekintenek a gyerekek legfontosabbnak az iskolai életében? Erre azért volt szükségünk, hogy a kapott eredményeket felhasználva növeljük a foglalkozások hatékonyságát. Az első és második osztályosoktól azt kértem, hogy készítsenek két rajzot. Az egyikre azt rajzolják le, hogy mit szeretnek legjobban az iskolában, a másodikra, hogy mi hiányzik legjobban az óvodából? A harmadik és negyedikeseket arra kértem, hogy írják le nagyon röviden, hogy mit szeretnek legjobban az iskolai életben?

1. ábra. Mit szeretek legjobban az iskolában?

A diagram alapján azt állapíthatjuk meg, hogy az elsősöknek a tanulás, a másodikosoknak a játék, a harmadikosoknak szintén a játék, a negyedikeseknek pedig a barátok a legfontosabbak az iskolai életben.

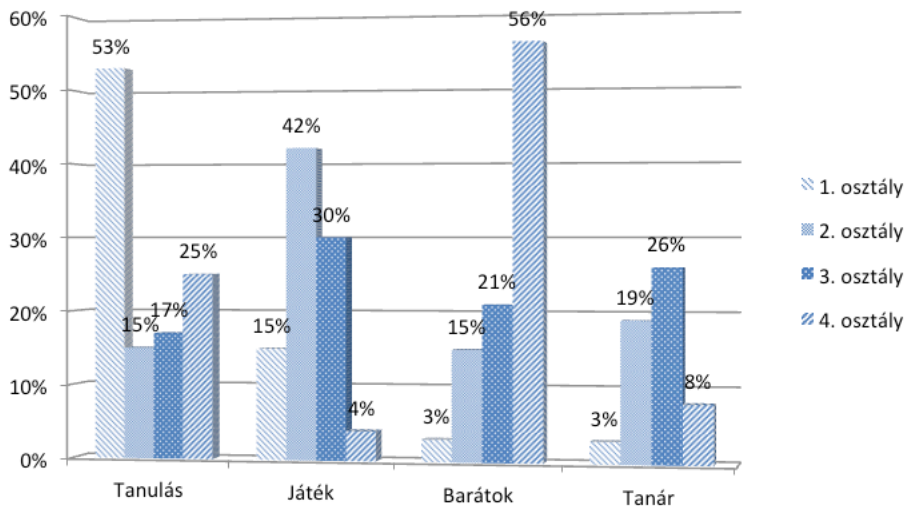
2. ábra. Mi hiányzik legjobban az óvodából?

A válaszok egyértelműen azt igazolják, hogy a gyerekek a játékot tartották legfontosabbnak az óvodai életben.

A gyerekek a rajzokon és a válaszokban a tanulást, a játékot, a barátokat és a tanítókat említették meg, ezért érdekesnek találtam ezek elemzését is.

3. ábra. A vizsgált területek eloszlása az osztályok között.

Az első osztályba járó gyerekek 53%-ban a tanulást jelölték meg első helyen. A második osztály választásán vizsgálva látjuk, hogy nagymértéken visszaesik a tanulás fontossága, hiszen 15% lett az eredmény. A harmadik évfolyamban minimális emelkedés mutatkozik a 17%-kal, majd ez a növekedés folytatódik, és negyedik osztályra eléri a 25%-ot. Ennek valószínű az lehet a magyarázata, hogy az óvodából érkező gyerekek nagy tudásvágygal érkeznek az iskolába. A játékon kívül tervszerű, rendszeres tevékenységek kezdődnek el a gyerekek életében. A tanulás van életük és mindennapjaik középpontjában, hiszen a tantervi nyomás alatt már decemberre írni és olvasni kellene. Valószínűleg mind a szülők, mind a pedagógusok részéről sokszor és sokat hallják a tanulás fontosságát. Szeretnének megfelelni a mértékadó, számukra hatalmat képviselő felnőtteknek. Ebben a korban még átmenetileg jól „idomíthatók”. Kifejlődik bennük bizonyos kötelesség- és feladattudat, tudják, hogy a kötelességüket akkor is teljesíteni kell, ha játszani szeretnének.

Második osztályban a tanulás iránti kezdeti lelkesedés alábbhagyott. Elképzelhető, hogy a gyerekek a sok információt kellő segítség és motiváció nélkül nem tudják megszerezni és egy idő után nem tudnak vele mit kezdeni. Félő, hogy a tanulás egy szükséges kötelességé válik és a diákok felhagynak a megértés kísérletezésével. Ez felületességhez és közömbösséghez vezethet, ezért a gyerekek tapasztalataira támaszkodva, az ő értelmi szintjüknek és életkori sajátosságuknak megfelelő oktatást kellene számukra biztosítani. A negyedik évfolyamban a növekedés összefüggésbe hozható a továbbtanulásra való felkészüléssel.

A játék %-os aránya első második osztály között jelentős emelkedést mutat, hiszen 15%-ról több mint duplájára 42%-ra emelkedik. Ez harmadik osztályban 30%-ra, majd a negyedik évfolyamban 4%-ra esik vissza. Ezt azonban nem tekinthetjük egyértelmű visszaesésnek, mert a barátokkal töltött játékos együttlét jelent meg a gyerekek válaszaiban. Ebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy bizonyos játékidőszakot mindenféleképpen be kell iktatni mindennapi oktatásunkba, mert a diákoknak nagy szükségük van rá. A szabad, kötetlen játéknak feltétlenül teret kell adni, mert a kezdeti időszakban sokat segíthet az iskolakezdésben, illetve abban, hogy a gyerekek ne veszítsék el a tanulás iránti kezdeti motiváltságukat. Szorgalmaznunk kellene, hogy a játék kerüljön vissza az iskolába az őt megillető helyre. A néhány perces didaktikai játékokat játszhatjuk motivációként, a gondolkodás megindítására óra elején, vagy, ha úgy látjuk, hogy fáradtak a gyerekek, akkor óra közepén. A játékok alkalmasak elmélyítésre, gyakorlásra vagy összegzésre a tanóra végén. A didaktikai játékok nevelő hatása természetesen csak akkor érvényesülhetne a tanórán, ha rendszeresen alkalmaznánk őket.

Általános tapasztalat, hogy a kisgyermek szívesen és fáradhatatlanul tanul meg számtalan dolgot, ha játszva tanulhat. Szomorú tényként állapíthatjuk meg, hogy szép fokozatosan és szinte észrevétlenül hűtjük le a gyerekek játékkedvét. Ennek hiánya és tünetei valószínű, hogy csak később, néhány év múlva jelentkezik, többek között erre vezethető vissza több tanulási rendellenesség is. Valószínű, hogy mindez arra vezethető vissza, hogy mi felnőttek sem szeretünk játszani és először nekünk kellene megtanulnunk játszani. Ennek tervszerű átadásával talán az óvodás években foglalkozunk utoljára, hiszen tanterveinkben sehol sem szerepe, hogy a játékkészséget milyen módon tudjuk és akarjuk fejleszteni.

A legegyszerűsebb növekedést a gyerekek barátokhoz való viszonyulása mutatja. Ugrásszerű növekedés van első és második osztályban 3%-ról 15%-ra, harmadik és negyedik évfolyamban ez 21%-ról 56%-ra, tehát több, mint duplájára növekszik. Óvodában az óvó néni személye, majd az első évben a tanító néni a meghatározó a gyerekek életében. Ez a nyolcadik kilencedik évtől megváltozik és egyre inkább a kortársak irányába tolódik. Ez valószínű, hogy nem érzelmi eltávolodást jelent, hanem a pedagógusok fűződő kapcsolat jellege változik meg. Ez a kortársak felé fordulás a negyedik év végére teljesebbé válik.

A baráti kapcsolatok távlatokat nyitnak meg a gyerekek előtt. Elősegíti a személyiségük fejlődését többek között a szülőkről való leválás folyamatában. Kölcsönös támaszt jelenthetnek egymásnak, új tapasztalatokat szerezhetnek, megismerik más gyermek értékrendjét, közösségben felmérhetik saját erősségeiket, így lehetnek egyre önállóbbak. Ebben a korban a társak véleménye, ítélete fontosabb és néha döntőbb, mint a felnőtteké. Kisiskolás kortól a gyermekek egymásra gyakorolt hatása tehát egyre erősebb, míg ezzel párhuzamosan a felnőttek befolyása fokozatosan csökken.

A tanító személyét az elsősök 3%-ban jelölték meg. Ez 19%-ra emelkedett második osztályban. A legmagasabb %-ot a harmadik évfolyamban érte el 26%-kal, majd ez újra visszaesik 8%-ra. A kisgyermek az ideje nagy részét az óvodában, illetve az iskolában tölti. A pedagógusokkal kialakított kapcsolat minősége befolyásolja a diák teljesítményét és képességeit. Az a tanár képes igazán hatni a tanulóira, aki biztonságos kapcsolatot képes kialakítani velük. A nevelési feladatokat csak akkor lehet eredményesen elvégezni, ha a magas színvonalú szakmai munka mellé példamutató magatartás párosul. Sokszor halljuk azt a mondatot, hogy nem iskolát, hanem tanító nénit választunk. Az első benyomások, tapasztalatok hatással vannak a tanuláshoz való későbbi viszonyunkra, önbecsülésünkre, nyitottságunkra, kreativitásunkra. Talán ezzel magyarázható, hogy az első osztályban olyan magas %-ot kapott a tanulás és keveset a tanító személye. A legnagyobb %-ban a harmadikosok jelölték meg a tanító fontosságát. A negyedikeseknél ez valószínű, hogy azért esett vissza, mert ebben az életkorban a kortársak veszik át a felnőttek helyét.

6.3. A CSALÁDOK

A jó, sikeres iskola kooperatív iskola, amelyben a tantestület tagjai és a szülők sokféle interakcióban együttműködnek. Intézményünkben az iskola és a család közötti hídépítés kb. négy éve kezdődött el. Tapasztaltuk, hogy a családnak meghatározó szerepe van a gyermek iskolai sikerességében. A szülők iskolai életbe történő aktív bevonása létszükségletű a jó eredmények elérésében. Ez iskolánkban az alsóbb évfolyamokon példaértékűen valósul meg, de a felsőbb évfolyamokon kimutathatóan csökken a szülői támogatás. Ez összefüggésbe hozható a gyerekek életkorával, illetve azzal, hogy 5. évfolyamba már a környező települések iskoláiból és érkeznek diákok.

Az első években azt tapasztaltuk, hogy a szülőket nem lehet túl gyakran mozgósítani. Valószínű, hogy ez a családok kevés szabadidejével is összefüggésben van. Azt is be kellett látnunk, hogy vannak olyanok, akik nem igénylik, hogy az idejüket az iskolai rendezvényeken töltsék. Tiszteletbe tartottuk a magánélet határait, de továbbra is szeretettel hívogattuk őket a rendezvényeinkre. Ahogy a családokat közelebbről megismertük láttuk, hogy vannak, akik társaságkedvelők, de olyan is akadtak, akik zárkózottabbnak bizonyultak. Abban biztosak voltunk, hogy apró lépésekkel beindult egy változás.

Rendszeresek voltak a találkozások szülők és pedagógusok között. Így lehetőség volt megbeszélni, esetleg megvitatni a gyerekek előrehaladását. Az iskolavezetés és a pedagógusok folyamatosan rendelkezésére álltunk a szülőknek a felmerülő problémák közös és eredményes megoldása érdekében.

A szülőket egyenrangú félként szívesen fogadtuk és fogadjuk iskolában. A gyermek neveléséhez sok, hasznos információt igyekszünk adni a családnak. A gyermek iskolai eredményessége és a szülőknek az iskolai életbe való aktív bekapcsolódása között pozitív eredmények mutatkoznak. A szülők már most bekapcsolódtak az iskolai eseményekbe, a tevékenységek szervezésébe és kivitelezésébe. Ténylegesen részt vettek a feladatok előkészítésében és megvalósulásában.

Az intézmény igazgatója, egyik igazgatóhelyettese, a leendő tanító nénik és az érdeklődő szülők vette rajta részt. Ezen sor került az iskola bemutatására és a legfontosabb pedagógiai célok rövid ismertetésére. Örömmel fejeztük ki, hogy az iskolaválasztásnál ránk gondoltak.

Ezután a tanító nénik lehetőséget kaptak a bemutatkozásra. Elmondhattuk, hogy pedagógiai tevékenységünk középpontjában a személyiség komplex fejlesztése és az egyéni adottságokon alapuló készségfejlesztést áll. Iskolánkban az általános műveltséget megalapozó oktatás folyik, mindezt a Biblia iránymutatásával tesszük. Ebben a tanévben különösen figyelünk arra, hogy zökkenőmentesen történjék az óvoda és az iskola közötti átmenet. A játékosságot és a fokozatosságot szem előtt tartva megerősítjük a gyermekekben azokat a képességeket, melyek elengedhetetlenek az eredményes tanuláshoz. Fejlesztőpedagógusunk segítségével a lassabban haladók számára prevenciósz foglalkozásokat nyújtunk. A tehetséggondozásra is kiemelt figyelmet fordítunk. A tanuláson kívül számos közösségformáló programot szervezünk diákjaink számára. Nevelő-oktató munkánkat iskolapszichológus is segíti.

Ismertettük a nyílt napok időpontját, ahol bepillantást nyerhetnek az iskolánkba folyó munkába. Nagyvonalakban ismertettük az előkészítő alkalmak programját. A foglalkozások célja, hogy a gyerekeket játékos, jó hangulatú, életkoruknak megfelelő képességfejlesztő módszerekkel bevezessük az első osztályos tantárgyak alapozásának világába. A szülői értekezlet után lehetőség nyílt a személyes kérdések megbeszélésére.

A meghirdetett két napon az 1. és 2. osztályban szép számban vettek részt az érdeklődő szülők, nagyszülők mellett a csillogó szemű óvodás gyerekek is. Mindannyian igyekeztünk játékos feladatokkal bevinni őket az órák menetébe. Sokan már akkor bizonyították iskolaérettségüket. A bemutató órák után vendégeink egyéni kérdéseire is igyekeztünk válaszolni.

Iskolánkban a személyes beszélgetések megteremtésére is adódik lehetőség. Előzetes időbeosztás alapján három napon keresztül tudunk közelebbi kapcsolatot is kialakítani a szülőkkel. Ezen az alkalmon az iskola vezetősége, intézeti lelkésze és a leendő elsős tanítók vesznek részt. Az iskolánk iránt érdeklődő családok a fogadalomtétel szövege alapján ismerhetik meg küldetésünket. Ez a közös szemléletformálódásra ad lehetőséget.

Ezen a szülői értekezleten már bővebben tudunk beszélgetni az előttünk álló feladatokról, mert azokkal a szülőkkel találkozhattunk, akiknek gyermeke felvételt nyert iskolánkba. Kifejeztük, hogy közösen szeretnénk fáradozni a gyermek testi és lelki fejlődésén. Mindehhez összefogásra, közös gondolkodásra és harmonikus együttműködésre van szükség. A gyermek nevelésében a pedagógus csak a szülővel egyetértésben tud eredményes munkát végezni. Egy közösségi oldalon létrehoztuk a leendő kis elsősök csoportját. A felméréssel és a foglalkozásokkal kapcsolatos minden részletet megbeszéltünk. A szülők nagy örömmel fogadták a kezdeményezést.

Célunk volt, hogy az iskolánkba lépő gyerekek indulási helyzetét mi is és a szülők is megismerjék. Nagy előnynek tekintjük, hogy a részképességek felmérését a fejlesztőpedagógus kolléganőnk segítségével elkészíthettük. Ő egyénileg is kiértékelte a gyerekeket és tájékoztatta a szülőket a kapott eredményekről. A személyre szóló értékelés segítséget ad a szülőknek a további lépések megtételéhez. Ennek megfelelően konkrét támpontokat kaptunk a fejlesztő munkánk megszervezéséhez. Fontosnak tartjuk, hogy a leendő kisiskolások képesség állapotának feltérképezése még az iskolai munka előtt megtörténjen. Fontos a fejlődésment követése is. Természetesen iskolakezdekort fejlesztő kolléganőnk a DIFER (Diagnosztikus Fejlődésvizsgáló Rendszer) tesztet is elvégzi. Ezek a mérési anyagok komoly támpontot adnak mindennapi munkánkhoz.

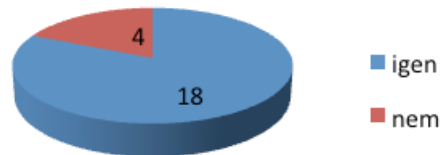
A családokkal való kommunikációt központi kérdésnek tartom a diákok tanulmányi előmenetelével kapcsolatban. Fontos kérdés, hogy tudunk-e hatékonyan és eredményesen kommunikálni a szülőkkel? Sok esetben tapasztaljuk, hogy a diák teljesítménye, motivációja és magatartása nagymértékben függ a tanár-szülő kapcsolat minőségétől.

7. Az elért eredmények kiértékelése

A tanévünk hátralévő részében kilenc foglalkozás megtartására volt lehetőségünk. Az első alkalmon elvégeztük a részképességek felmérését, majd az elkészített fejlesztési terv alapján öt játékos foglalkozást tartottunk. A hatodik alkalmon kontrollmérést végeztünk, majd két közösségépítő alkalommal (könyvtár- és templomlátogatással) zárjuk a gyerekeknek tervezett programsorozatot. Mini kutatásomban a szülőknek készített kérdőívet szeretném kiértékelni. Feltételezem azt, hogy innovációs programsorozatunkat a szülők is sikeresnek ítélték meg.

4. ábra

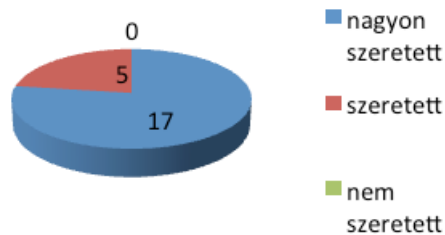
1. Részvétel

A foglalkozások többségén a legtöbb kisgyermek részt vett. Ha nem jelentek meg, akkor ennek betegség volt az oka. Minden alkalommal előre jelezték a szülők, hogy gyermekük hiányozni fog.

5. ábra

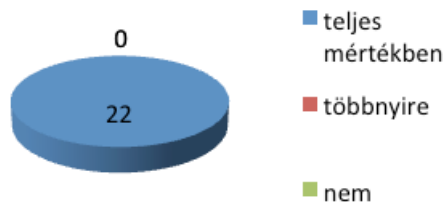
2. Szerettek-e jönni a gyerekek?

A második kérdés arra vonatkozott, hogy szeret-e a gyermek a foglalkozásokra járni? A válaszok a nagyon szeret és a szeret között oszlottak meg.

6. ábra

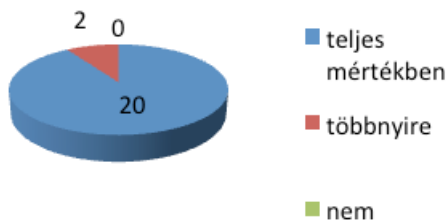
3. A foglalkozások színvonala

A harmadik kérdésben arra kerestük a választ, hogy elégedettek-e a szülők a foglalkozások színvonalával, hangulatával? Nagy örömünkre szolgált, hogy 100%-os megelégedettséget tapasztaltunk.

7. ábra

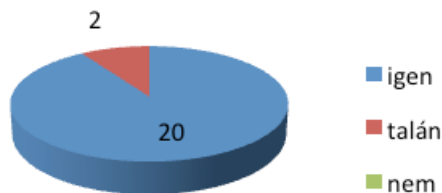
4. A foglalkozások tartalma –gyerekek érdeklődése

A következő kérdésben azt tettük fel, hogy a szülők szerint a foglalkozás tartalma kielégítette-e gyermekek érdeklődését? 20-an teljes mértékben, ketten többnyire meg voltak ezzel elégedve.

8. ábra

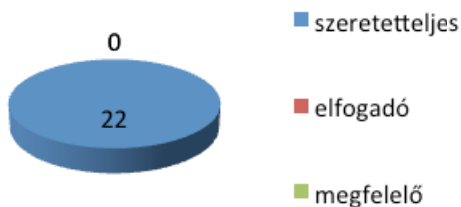
5. Teljesítmény

A következő kérdés arra vonatkozott, hogy a szülők megítélése szerint mennyire befolyásolja a foglalkozásokon való részvétel a gyermekek teljesítményét? Kettőn voltak csak bizonytalanok a sikeresség megítélésben.

9. ábra

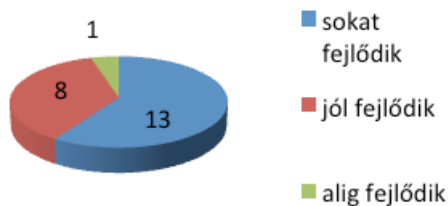
6. Az iskola légköre

Az iskola légkörére kérdeztünk rá a következő kérdésben. Egyöntetűen szeretetteljesnek és gyermekközpontúnak ítélték meg intézményünket.

10. ábra

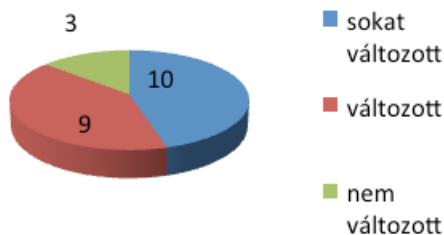
7. Fejlődés

A 7. kérdésben arra voltunk kíváncsiak, hogyan fejlődik a gyermekük, mióta a foglalkozásokra jár? A sokat fejlődik és a jól fejlődik között oszlott meg a vélemény. Az egy nemleges választ adó szülő a kérdőív kitöltése után megkeresett bennünket és megindokolta választát. Véleménye szerint, mivel gyermeke hét évesen kerül iskolába és otthon is sokat foglalkoznak vele, így nem érznek nála szembetűnő változást.

11. ábra

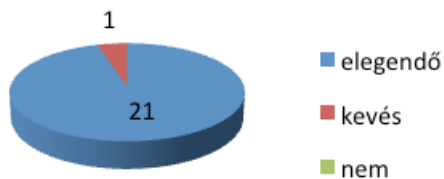
8. Iskolakezdés

Arra voltunk kíváncsiak, hogy a foglalkozások hatására változott-e pozitív irányban a gyermekek viszonyulása az iskolakezdéshez? A sokat változott és a változott között oszlott meg a válaszok aránya. Kíváncsiságra adhat okot, hogy három esetben miért született nemleges válasz.

12. ábra

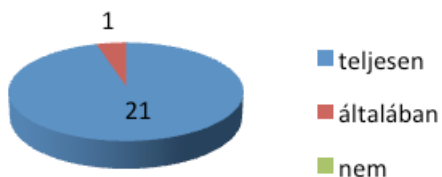
9. Információk a tanítóktól

Az információt, amit a gyermekek munkájáról adtunk egy esetben találta kevésnek a szülő.

13. ábra

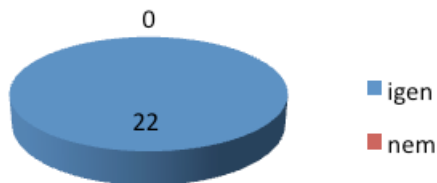
10. Elégedettség a tanítókkal

A tanítók munkájával a legtöbb szülő teljes mértékben elégedett volt. Egy válasz született arra, hogy csak általában elégedett.

14. ábra

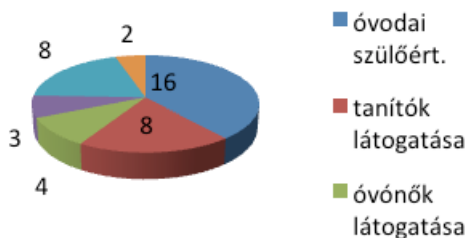
11. Az együttműködés fontossága

A következő kérdésben arra kerestük a választ, hogy fontosnak tarják-e szülők az óvoda és az iskola együttműködését a gyermekek felkészítése érdekében. Egyértelmű 100%-os eredmény született.

15. ábra

12. Az együttműködés formái

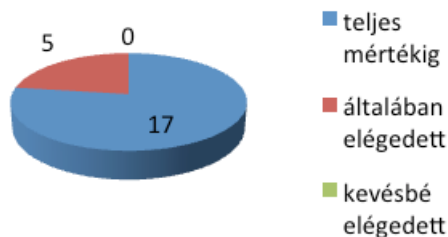

Az együttműködési formák közül a legtöbben az óvodai szülői értekezleteket jelölték meg, ahol megismertethetik a tanítók az iskolába lépés feltételeit. A következő nagy blokkot azok képviselték, akik a tanítók gyakori óvodai látogatását jelölték meg. Meglepő módon nyolcan mondták azt, hogy a problémák

esetén egymás kölcsönös megkeresése is fontos lenne. Négyen mondták azt, hogy az óvónők látogatása a gyermekek nyílt óráin meghatározó lehet. Hárman tartották csak fontosnak azt, ha a gyerekek meglátogatják az iskolát és így ismerkednek az iskolai szokásokkal. Az egyebekben az óvodai és iskolai rendezvények kölcsönös látogatását jelölték meg.

16. ábra

13. Az együttműködés sikeressége

Az együttműködés sikerességét 17-en teljes mértékben, 5-en általában elégedettnak nyilvánították.

A szülők véleménye és a kontroll-mérés alapján egyértelműen megállapíthatjuk, hogy innovációs programsorozatunk ezen részét sikeresen zárjuk le. Az óvoda iskola átmenetet várhatóan megkönnyítettük, de ennek sikerét csak az előttünk álló tanév fogja igazolni. A képességek fejlettségi állapotának megfelelően a foglalkozások hatékonyan elérték céljukat, hiszen volt olyan kisgyermek, akinek a teljesítménye 58%-ról 91%-ra növekedett (1. számú táblázat). Három esetben kimutatható néhány %-os visszaesés, de ez valószínű, hogy a figyelmetlenség következménye. Ezeknek a tanulóknak a teljesítményét a jövőben fokozottan figyelni fogjuk.

1. táblázat. A gyerekek bemeneti és kimeneti mérése.

Bemeneti mérés		Kimeneti mérés	
pont (80)	%	pont(68)	%
68	85	65	95,58
44	55	55	80,88
74	92,5		
55,5	69,37	52	76,47
60	75	55	80,88
47	58,75	62	91,17
71	88,75	64	94,11
76	95	62	91,17
64	80	62	91,17
68	85	61	89,7
71	88,75	63	92,64
58	72,5	59	86,76
72	90	65	95,58
74	92,5	61	89,7
41,5	51,87	49	72,05
65,5	81,87	56	82,35
75	93,75		
69	86,25	61	89,7
68,5	85,62	57	83,82
56	70	59	86,76
53	66,25	65	95,58
56	70	58	85,29
44,5	55,62	44	64,7
53	66,25	53	77,94
48,5	60,62	62	91,17
43,5	54,37	55	80,88

Törekedtünk arra, hogy az óvodás és kisiskolás kor pedagógiai folyamatát egységesen kezeljük, így minden foglalkozáson a játék és a játékos gyakorlatok kerültek előtérbe. A vizsgált és fejlesztendő részterületeken a szövegértés kivételével minden érték jelentős fejlődést mutat (2. táblázat). Továbbgondolásra és megbeszélésre ad alkalmat ennek a részterületnek hatékony fejlesztése. A kapott eredményeket az óvodával is ismertetni fogjuk, így a folyamatos szakmai tapasztalatcsere is megvalósul.

A gyerekektől is megkérdeztük, hogy érezték magukat a foglalkozásokon? Egy mosolygós, egy egyenes szájú vagy egy szomorú fejet lehetett kiszínezniük. 20-an színezték ki a mosolygós fejet, 1 kisgyermek az egyenes, 2-en a szomorú fejet választották. A színezés közben néhányan indokolták a választásukat. Nagyon szerettem jönni, mert ti sosem haragudtatok rám, ha valami nem sikerült. Akik nem érezték jól magukat, azok a kisgyermek az azt mondták, hogy ők nem szeretnek színezni és nem szeretik a feladatlapokat.

2. táblázat. A részterületek bemeneti és kimeneti értékei.

Területek	Bemeneti mérés		Kimeneti mérés	
	pont	%	pont	%
Arc készítése	156/104	66,66	144/136	94,44
Főfogalom	208/193	92,78	96/96	100
Időrend	208/150	72,11	192/184	95,83
Kódolás	260/228	87,69	240/220	91,67
Matek	156/118,5	75,96	216/194	89,81
Szövegért. I.	208/188	90,38	96/95	98,96
Szövegért. II.	208/168	80,76	96/59	61,46
Szövegért. III.	156/112	71,79	120/108	90
Téri orientáció	104/81	77,88	96/89	92,71
Vizuális alak-	208/164	78,84	144/126	87,5
Vizuális	104/64	61,53	96/79	82,29
Vizuomotoros-	104/39	37,5	96/39	40,63

Mindenekelőtt azt szeretnénk volna elérni, hogy az iskolánkba érkező gyerekek betekintést nyerjenek az iskola életébe és ne félelemként éljék meg az iskolakezdés gondolatát. A foglalkozások alatt találkozhattak leendő tanító néniükkel és osztálytársaikkal. A város három óvodájából érkeztek, így nagy szükség volt arra, hogy mielőbb megismerjék egymást. Játékos, érdekes feladatokon keresztül megtapasztalhatták, hogy milyen tevékenységek várnak rájuk szeptember első napjaiban.

A szülőkkel való kapcsolatépítést elkezdtük és törekszünk ennek gyümölcsöző folytatására. Az átmenet folyamatos fejlesztésére természetesen nagy szükség van. Ennek sarkalatos pontja az óvodával való együttműködés hatékonyságának növelése lesz.

A gyerekekkel való foglalkozás ideje alatt iskolánk fejlesztőpedagógusa különféle tájékoztató lehetőséget szervezett a szülőknek. Fejlesztő kolléganőnk vállalta, hogy amíg a szülők várakoznak a gyerekekre, addig jó néhány fejlesztő játékot bemutat a szülőknek.

Megismerhették a felmérések eredményét és minden esetben személyes beszélgetésre is volt lehetőség. Ezekon keresztül segítséget kaptak arról is, hogy mit tehetnek otthon azért, hogy zökkenőmentes, sikeres legyen az óvoda–iskola-átmenet. A témához kapcsolódóan szakértőt kértünk fel (dr. Pécsy Rita neveléskutató), hogy tartson tájékoztatást a kisiskolás kor életfeladatairól, az iskolaérettségről és az iskolakísérő feladatokról: mit tehet a család és mi a család feladata.

Ebben a tanévben a sikerességünket az is segítette, hogy a programban részt vevő kolléganőmnak óvónői végzettsége is van. Terveink között szerepel, hogy az átvezető szakasz első 2–3 hetét, de szükség esetén a további időszak tervezésében a gyerekek nagycsoportos óvó nénijének segítségét kérem. Ez a közös tervezés rendkívül hatékonyá tehetné a későbbi munkát és megkönnyítené a gyerekek átállását. Arra az

ideális helyzetre már nem is merek gondolni, hogy milyen jó lenne, ha az óvó nénik különböző intenzitással jelen lehetnének az tanórákon.

Fontos, hogy keltsük fel a gyermekek tanulás iránti érdeklődését és építsünk a gyermekek megismerési vágyára! Az is nyilvánvaló lett előttünk, hogy a reggeli beszélgető kör elhagyhatatlan. A reggeli áhítatok mellett időt kell szánunk arra, hogy a gyerekek néhány szóban beszámoljanak arról, ami foglalkoztatja őket. A kezdeti időszakban a tanórák hosszát idáig is a gyerekek aktivitása határozta meg, de ezentúl is törekedni fogunk arra, hogy többször váltakozzanak az órán a különböző tevékenységi formák.

Összegzés

Véleményem szerint kiemelendő, hogy felismertük a problémát és vállaltuk azt is, hogy foglalkozunk vele. Közös akarat és képesség volt bennünk a változtatásra, a megszokott gyakorlat módosítására, új megoldás keresése. Önfeljesztő módon fogtunk a feladathoz, hiszen nem volt kiépített útvonalunk. Tudtuk, hogy kreativitást igénylő munkáról lesz szó, lesz azonnali hatása és hosszú távú hatást is várhatunk. Tudtuk, ha valami nem jól működik, akkor meg kell keresni az okát és konkrét lépéseket kell tenni a probléma megoldása érdekében. Nem csak formálisan oldottuk meg a problémát, hanem a súlyának megfelelően kezeltük. Tevékenységrendszerben gondolkoztunk, így a gyakorlat megvalósulása sok tekintetben eredményesnek mondható. Fontos volt az egységes fellépés. Egy nyelvet beszéltünk, tudtunk és akartunk együtt gondolkodni. Nem sajnáltuk az időnket a megbeszélésekre, az előkészítésre.

Célként tűztük ki, hogy az iskola kezdetben több játékoságot mentsen át az óvodai életből. Minimálisan kell csökkenteni a kezdeti kudarcok számát. A gyermeket elsősorban pszichésen kell előkészíteni az iskolai életre. Fontos, hogy a tanítás/tanulás kezdetén a manipulatív, alkotó tevékenységek kerüljenek előtérbe. A játék lehetőségeit maximálisan ki kell használnunk és csak fokozatosan szabad áttérni a tanulásra.

Iskolánkban nem elégséges, hogy ezek a szemléletbeli változások csak az alsóbb évfolyamokra legyenek igazak. Az egész nevelőtestület pedagógiai értékrendjének formálódására van szükség. Ebben a tekintetben is nagy a felelősségük az iskolavezetésnek. Sajnálattal tapasztaljuk, hogy a vezetői követelménytámasztás a felsőbb évfolyamokon tanító kollégákra nem terjed ki. Így jelentős szakadék alakul ki az alsó- és a felsőbb évfolyamok között. Ez ronthatja az iskola egységes megítélését is. A belső ellenőrzés rendszerének igényes működtetése is kívánalmakat hagy maga után. Reményünk szerint egy általános javulás várható ezen a területen is.

Az is nyilvánvaló előttünk, hogy bármennyire sikeres volt a ráhangolódás az iskolai életre a felmerülő problémák, nehézségek csak az első hetek után kezdenek megjelenni. Sok esetben egyre markánsabban megmutatkoznak. Ekkor derül ki igazán, hogy milyen pótolni- valóra van szükség, mi az osztály erőssége, gyengesége, ki milyen irányú és intenzitású fejlesztést igényel. Ezért van jelentősége az átvezető időszak

időtartamának átgondolására. Iskolánkban a kitűzött időtartam 6-8 hét, de az idei tanévben az első évfolyamon tanító kolléganőm hosszabb időre tervezte az iskolai tanulást megalapozó fejlesztő munkát. Ez a megszokottól eltérő szemléletmódnak számít és tudatos, átgondolt tervezést igényel. Az új iránti nyitottság, az újdonság művelése kevés intézményre jellemző. A tervezés kiindulópontja a részkapességek felmérése, amit bizonyára a legtöbb iskolában elvégeznek. Tulajdonképpen az ezt követő fejlesztőmunkát erre kellene alapozni és építeni. Sajnáljuk talán az időt erre és idő előtt megkezdjük a gyerekek ismeretszerzésre összpontosító oktatását. Ennek átgondolását egyre fontosabb és sürgetőbb problémának látom, mert ennek elmulasztása súlyos következményekkel jár a később lemaradásokra nézve.

Innovációs törekvésünk legnagyobb sikerét abban látom, hogy az együttnevelés jó gyakorlata elindult. Ezek a kezdeti törekvések előremutató szándékkal történtek. A felmerülő problémákkal intézményi szinten kezdtünk el foglalkozni. Egy új nézőpont születhetett meg, ami tovább épülve korszerűbb pedagógiai látásmódot eredményezhet. A szülőkkel kialakított partneri viszonyt tovább kell építeni, mert az iskola szülők nélkül nem boldogulhat. A programsorozat végén fontosnak látom a célravezető vagy esetleges téves próbálkozások összegzését. A kudarcok is fontosak lehetnek, mert az akadályok legyőzésére ösztönöznek. Mindennek azért kell történnie, hogy a ránk bízott gyermekek szeméből ne tűnjön el a csillogás.

Galéria

Kiss Gabriella – Katalónia

